15-1-18-

కైఫియ్యతు సూరపురం సంస్థానానికి జ్యేష్ఠసాంప్రదాయం।
అయిన గుడిపుంట సంస్థానం రాజుల వంశావళి మొదటైన
కైఫియ్యతు సారాంశం। వెంకట్రావు మమస్తాకవర్తి కాలన్
మకెంజి సర్వేయర్ జనరల్ ౧౮౦౦ సంవత్సరం॥— — — .

Restored in 1943—43 from a Ms of Mackenzie Collection
No 15-1.18 by Sri K. Seshacharlu Temporary Copyist

సురపురం రాజులు
వారి
చరిత్రాంశములు

I

I వార్నకులు.. ఈ అన్వయమున సువాయుడు ఈవంశమున పరకాలనాయుడు, ఈ అన్వయమున కోసలనాథుడు॥— . . ॥ ఇతనికి కోసలరాజు అని అభిదానంకల్గి వుండగా గ్రంథాలు చేసేక వులు సురపురములో, కోసల అనే దిశబ్దం గ్రంథాలకు స్రా సంకూడదు అని కోసలరాజు అనే అభిధానం తో గ్రంథాలు చేసినారు. అయితే పూర్వప్రసిద్ధి కోసల నాథుడు గనుక ఇతని నుంచి కింద ప్రాచీన రాజులకు కోసలవంశం అని నామాభిధానం కలిగెను. గనుక ఇతని వంశంబున.॥

ఈ అన్వయమున వీర బమ్మనాయకుడు॥— ఇతడు కృష్ణా తుంగభద్రా నదులకు దక్షిణాదేశం యందు దివ్యతిలపతి అయిన ౧. కంచి, ౨. శివకంచి, ౩. కళసపాక, ౪. తిరుమలిసర దేశగతి చేస్తూ వుండెను. ఇతని కొమారుడు సింగప్పనాయక ఇతని పేరు నృసింహప్పనాయకుడు॥

॥౨॥ సింగప్పనాయకుడు॥- ఇతడు పిత్రార్జితమయిన, కంచి, శివకంచి, కళసపాక, తిరుమలి స్వస్థలంయందే వుండెను. ఇతని కొమారుడు వడియరనాయక ఇతని పేరు వడియప్ప॥

శ్రీ నె ౩॥ వడియప్ప॥-. ఇతని తండ్రి వుండిన స్థలంయందే వుండెను ఇతని కొమారుడు కల్లప్పనాయకుడు॥ ॥ నె ౪॥ కల్లప్పనాయకుడు॥—. ఇతడు పూర్వం కంచిదేశం విడిచి అక్కడనుంచి మాలెల్లపట్టణానికి వచ్చి అక్కడ పరదేశ ముఖ్య మిరాశీ సంపాదించి అక్కడనుంచి పరితాపుడ్డ నున్నం, సంగావల్లి, కాదమల్లిన్ని, పరదేశగతి మిరాశి సంపాదించి అక్కడనుంచి సారంగకొలను అనే స్థలానికి వచ్చి దిగిరి. అప్పుడు వీరి వెంబడి వుండిన జనం ౧౮౦౦ నూరు లేగో వుల మందలు కొలిచి గొల్లలూన్ను. ఇతని కొమాళ్లు ౧ పెదహొన్నినాయక ౨॥ చిన హొన్నినాయక ౩॥ ఇమ్మడి హొన్నినాయక ౪॥ ముమ్మడి హొన్నినాయక- ॥౫॥ సోజమ హొన్నినాయక ౬॥ కరి హొన్నినాయక ౭॥ బిల్ల హొన్నినాయక

ఈ ప్రకారం సుత సప్తకము తో అక్కడ నుంచి సన్యాసి రూపం దాల్చి తు..

జ్ఞానికి పోయిరి. అక్కడ యెరుమంది జైనులు దేవగతి చిరాణి చేస్తూ వుండగా జైనసప్తకము
రాశి ఆక్రమించి అక్కడ వుండగా, ఇందులో కల్లప్పనాయకునికి మారులు సుతసప్తక-
ములో ౧॥ కరి పాశ్చినాయక॥ ౨॥ బిలుపాశ్చినాయకు వీరు ఇద్దరు దక్షిణదేశం తిరుపతికి
పోయిరి. కాదవ సుతపంచకములో తుంబళం యందు వుంది. అక్కడ గోవుల మందలలో
౨॥ శింగలీకం ౧॥ జైడసంకర అనే కోడెలు పోట్లాడి చంపగా. ఇందులో జైడసంకర అనే కోడె
దేవగతిని పొందెను. ఆ సమయమందు కల్యాణి నుంచి ఒక జంగం విరక్తుడైన వాడు వచ్చియుం
డగా అతనితో కల్లప్పనాయకుడు చెప్పినది యేమంటే॥

ఈ గతించిన కోడెను మీరు బ్రతికించవలెను. వీరు మహాత్ములు అని చెప్పినం
తట ఆ జంగం అనేగదా ఇటువంటి దైవకృత్యం పశువులు మానవులచేత కాదేరవు. అని చెప్పినంతట అ
ప్పుడు కల్లప్పనాయకుడు నేను బ్రతికిస్తాను అని శపథం చేసి పేడ తెప్పించి అది అంతా భస్మం
చేసి గతించిన కోడెకు సర్వాంగం పేపనం చేసి యెదురు బండల పాలు కోడె మీద పోసి పరశైవుడు
గనుక బసవేశ్వరుని పేరు తీసుక ధ్యానం చేసినంతట దైవగతిని పోయిన వృషభానికి జీవం వ
చ్చి వేచి రంకె యవేస్తూ నిలిచెను. అప్పుడు సంతోషపరుడై తుంబళం యందు వుండే బసవశం
కరుని పేరిట పొగడించెను. అప్పుడు సమస్తజనం ఆశ్చర్యాన్ని పొందిరి. అక్కడ తమ గోవుల
మందలలో త్రికాలం పాడి యిచ్చే గోవు వుండగా ఆ గోవు పగలు ఆ[illegible]వులలో మేసి వచ్చి రా
(త్రి) మందకు వచ్చిన మీదట పాలు పిండేటందుకు పోతే యెంత మాత్రము స్తనాలు వేకుండా
పోతూ వచ్చెను. ఈ ప్రకారం కొన్ని దినములు జరిగిన పిమ్మట గోవును పరీక్ష చెయ్యవలెనని
మనసా త[illegible]ంచి అడవికి గోవులు పోయిన పిమ్మట తాను పోయి ఆ గోవు వద్దనే వుండ
గా అరణ్యంలో ఒక పుట్ట వుండగా ఆ పుట్ట మీద గోవు పోయి నిలబడినంతట పుట్టలో
నుంచి బాల రూపంగా బాలుడు వచ్చి నోరు తెరుస్తే ఆ గోవు స్తనాలు త్రవిస్తూ వుండెను

ఈకల్లప్పనాయకుడు చూచి గోవువెనుక నుపోయి ఆబాలుని పట్టుకొని
నీవుయవ్వరు యథార్థము చెప్పుమని అడిగినంతట ఆ బాలుడు అనిన దేమంటే నేను
వెంకటేశ్వరులను నీకు మెచ్చితిని నన్ను కొలువ మన్నావు. ముందర మీకు రాజ్యం ప్రాప్తి అ
వుతుంది అని చెప్పిన మీదట అంజలి ఘటించి భక్తి విశేషంబుల తోటి మాకు రాజ్యప్రా
ప్తి అయితే నేను భక్తుల ముఖ్యవుతాము అనినంతట భగవంతుడు అంతర్ధానుడా
యను. అక్కడ కపిధ్వజం వేయించి తుంబులం నుంచి ఆ ఐదుమంది కాపుల్లున్న
తాను ఇంకా కొన్ని గోవులు మందలతో గంగావతి అనే గ్రామానికి వచ్చి, అక్కడనుం
చి తావరగిరా అనే స్థలానికి వచ్చి కృష్ణాతీరం ముదగల్లు అడవులలో గోవుల మేపు
తా వుండగా ముదగల్లు కిల్లేదారుడు ముస్తాఫ మీను దుర్వార్తిని విని పి గోవులు మా అ
డవులలో మేసిన దానికి పులవర్రి ఇచ్చి పొమ్మేది. అని విని పించినంతటకు కల్లప్పనా
యకుడు పులవరి ఇచ్చేది లేదు అని చెప్పినంతట ముదగల్లు కిల్లేదారుడు ఆగ్రహిచి
డై 100 గుర్రాలున్ను 3300 కాలుబలముతో వచ్చి గోవులు తీసుకపోతూవుండగా
3. ఆ ఐదుమంది కాపుల్లతో చేరుకపోయి వారితో యుద్ధం చేసి [illegible]
లాయన [illegible] కిల్లేదారుని నగారనున్ను నిశానిని తీసుకొని గోవులు అన్ని తిరిగించుకొని
వెళ్ళె వచ్చిరి. పిమ్మట ముదగల్లు కిల్లేదారుడు ముస్తాఫఖాను దుఃఖంతో వెళ్ళి వచ్చి కల్లప్పనాయ
కుని శరణు ముఖ్యవారి ఐదుమంది కాపుల్ల[illegible] నమస్కారము చేసుక మీరు నిండా ప్రబలులు.
మీకు మా తాలూకాలో మిరాశి ఇస్తాను. మా నగరా నిశాని ఇప్పించవలసినదని అని వారికి సమా
ధానం చేసుక ఆ ఐదుమంది కాపుల్లలో కల్లప్పనాయన్ని ముదగల్లుకు పిలుచుక వచ్చి ముద
గల్లు తాలూకాలో సర్దేశగతి మిరాశి చేసి ఇచ్చెను

అక్కడ కల్లప్పనాయకుడు నొసలవంశం వారు గనుక [illegible]

ఆ భీభాసంలో పేట నిర్మాణంచేసి తుంబళం యందు వుండిన పాము వరాహముల సుతె ప్పించి
పేటయందు దేవళం కట్టించి అందులో విగ్రహాన్ని వుంచెను. త్సవాటి మొదలైనవి చేయించి
తదనంతరం అక్కడ నుంచి ముదిగల్లు తాలూకు వయిప్పరి పోలభావిగ్రామానికి వచ్చి వుంది
అక్కడ నుంచి ముందర అరణ్యంలో వచ్చేదేరి అక్కడ వీరి అయిదుమంది కొమాళ్లు అయి
దుజగతులున్న అయిదుగురి పేరట అయిదు భావులున్నని నిర్మాణంచేసి అయిదు
భావి అనిగ్రామం కట్టుక అక్కడ వుంది. అక్కడ కొన్నిదినములకు కల్లప్పనాయకుడు స్వర్గ
స్థుడాయెను॥— తదనంతరం ఇతని అయిదు మంది కొమాళ్లు వకరితో
వకరికి పడక గ పెద్ద హన్నినాయకుడు కోడికల్లు రాయన పాళెనికి పోయి అక్కడ దేశగ
తి మిరాశీ సంపాదించుక అక్కడనే నిలిచెను. ౨॥ ఇమ్మడి హన్నినాయకుడు హొంతూరికి
పోయి అక్కడ నుంచి కోసిగికి వచ్చి అక్కడ దేశగతి మిరాశీ సంపాదించి అక్కడనే వుండెను.
౩॥ వయిమ్మడి హన్నినాయకుడు భీమరథీ నదీతీరం రర్ద వాడనికాళ
కూరుకు వచ్చి అక్కడ నుంచి బిరుదుకోటకు పోయి అక్కడ దేశగతి మిరాశీ సంపా
దించి అక్కడనే నిలిచెను॥ (౪) సౌజంగు హన్నినాయకుడు కాళగినిడి గుండికి
పోయి అక్కడ దేశగతి మిరాశీ సంపాదించి గూళదుర్గా అనే గ్రామంయందు వుండెను.
౫॥ కాదువబిన హన్నినాయకుడు॥— ఈ రాజు అయిదు భావి నుంచి వచ్చిన తదనంత
రం కౌకూరి వద్ద వుండే నల్లగుట్టలలో వేటమార్గం వచ్చి దేశముకౌకూర అనే పట్నమింద
విడిచెను. ఆ కౌకూరదేశం మీద తిరుగబడి కొట్టినందున చూచి యెటువంటి పస్తులుడే
గకు తెలువవలసినది. ఆ యటువంటి దేశకు కౌకూర తిరుగబడినది ఇది ఆశ్చర్యం అనిన్నూ
మిమా హత్యాం ఇది నిండా పౌరుషం గలిగిన చోటు అని తలంచి ఆ స్థలం యందు గ్రామం
పొడుబడి వుండగా చక్కగాని నిర్మాణంచేసి యెడు మంది పిలఘం [illegible]

కంటెస్తూ వుండగా వారిని వధచేసి అక్కడ తమకులస్వామి అయిన సోమేశ్వరుని స్థాపనచే
4 సి ఆశ్రమించుక అక్కడ ఉండు గుర్రపువులున్న ౩౦౦ కావివుండిని జమచేసుక అక్కడవుం
డిక త్త్రత్యంచేసినది. ౧॥ కంచినకరకర్కల్లయందు బిజాపురం పాదుషవారితట్టు నుంచిఆ
వులు పొందిదారుడు వుండగా అతనిమీదపోయి యుద్ధంచేసి జయముపొంది అతనికంచు
నగారా నన్నమాంయము రాతబూన్ను వకగల్లమూడు తీసుకవచ్చి కెకేరిచేరెను.

౨॥ తదనంతరం ముదగల్లుదేశాయి బవోరిబసవంత్రావు అనేవాడు కసు
బాదేవాపురంలో వుంటేసకలదేశంరాజ్యంచేస్తూ వుండగా అతనిమీదపోయి యుద్ధంచే
సి వానిని సంహరించేసి అక్కడినుంచి కెకేరికి వచ్చిచేరెను. ఇతనినుంచి ఈనదు--
--నానికి బిలారి అనే బిరుదాంకితంగ్గెను అని అంటారు. ఈప్రకారం రెండు రాజకార్యా
లు ఇతడు చేసినా ~~[illegible]~~ గమ్మ అనేవానిని వివాహంచేసి కానినందున ఇతనికి పోలినాయ
కుడు -- ౧. ఈరాజు ప్రతాపవంతుడునిన్ని అనిపించుక కెకేరరాజ్యమందు నేర్దైవగతిని
బొందెను ॥- నెం ౬॥. పోలినాయకుడు॥--. ఇతడు తండ్రివుండినకెకేరమికాణ్యం
దు వుండి ఈరమ్మ అనే ఆమెను వివాహంచేసుకొనినందున ఇతనికి పెదసోమనాయకు
డు అనేకుమారుడుకలిగినంతట ఇతడుదైవగతిని పొందెను॥ -.

నెం ౭॥ పెదసోమనాయకుడు॥--. ఇతడు తండ్రివుండినకెకేరయందు
వుండి నాగమ్మ అనేవానిని వివాహంచేసుకొనినంతట ఇతనికి పరసింగనాయకుడుకల్గెను.
తదనంతరం కాలంచేసెను॥-॥ నెం ౮॥ అయిరసింగనాయకుడు॥ ఇతడు తండ్రి
వుండినకకేరయందు వుండియల్లమ్మ అనేవానిని వివాహంచేసుకొనినంతట ఇత
నికి ~~పెరజంటి~~ మదిరి నాయకుడుకల్గెను. తర్వాత స్వర్గస్థుడాయను॥--.

నెం ౯॥ ~~ఇమ్మడి~~ మదిరినాయకుడు॥ ఇతడు తండ్రివుండినక…

ష్టళంయందు వుండి వెంకమ్మ అనే వానిని వివాహంచేసుకొనినందున ఇతనికి వీరభద్రినా యకుడుకల్గెను. తర్వాత స్వర్గస్థుడాయెను॥— నెం॥౧౦॥ వీరభద్రినాయకుడు॥—

ఇతడు పెద్దలు సంపాదించిన కైకేల మిరాశియందువుండి అక్కడినుంచి దక్షిణం కృష్ణానదిదాటి ౩ కోసుల సుదిగుంట వద్ద అరణ్యం వుండగా అక్కడ తివులమంద వేయించి అక్కడ వుండిన రాయకోట జమీందార్ నుండి కొంత భూమి ఇప్పించుక అక్కడను కైకేల లోను వున్నవుంటూ వుండెను. ఇతడు మారుతమ్మ అనే వానిని పాణిగ్రహణం చేసుకున్నందున ఇతనికి చిన సోమనాయకుడుకల్గెను. తదనంతరం స్వర్గస్థుడాయెను॥— నెం॥౧౧॥ చినసోమనాయకుడు॥— ఇతడు తండ్రి వలెనె మిరాశి అనుభవించుచు కైకేలయందు వుండి అక్కడ ౧ కాటమ్మ ౨॥ గంగమ్మ అనే వారిని ఇద్దరిని వివాహంచేసుకొనినంతట ఇందులో గంగమ్మ అనేవారికి సంతానలేక పోయెను. కాటమ్మ అనే వారికి పెదసామినాయక ఇతని పేరు పెదసామినాయకుడు గల్గినంతట ఇతడు దైవగతిని పొందెను॥—.

నెం॥౧౨॥ పెదసామినాయకుడు॥ ఇతడు కైకేలయందు వుండి అక్కడ నకమ్మ అనే వానిని వివాహంచేసుకొనినందున వీరికి ౧॥ దేశాయి జక్కప్పనాయకుడున్ను ౨॥ చిన్నసోమప్పనాయకుడున్ను వీరు ఇద్దరు కొమాళ్లు కల్గివుండగా వీరికి వివాహంచేసినది. దేశాయి జక్కప్పనాయనికి వెంకమ్మ అనే కన్యకను తెచ్చి వివాహంచేసెను. ౨॥ చిన్నసోమప్పనాయనికి నాగమ్మ అనే వానిని వివాహంచేసి తదనంతరం స్వర్గస్థుడాయెను॥—.

నెం॥౧౩॥ దేశాయి జక్కప్పనాయకుడు॥. ఇతడు కైకేలగ్రామమందు వుండి ౧ ప్రైంచబాళ్ళ ౨॥ కైకేల. ఈ రెండు సమ్మతులు దేశగతి మిరాశి సంపాదించి దేశాయి జక్కప్పనాయకుడు అనే అభిధానంలో వుండగా ఇతనికి ౧ గద్దెలింగనాయకుడు

న్ను ౨॥ గద్దిబండి నాయకుడున్ను, వీరు ఇద్దరు కొమాళ్లు కలిగిరి। ఇతని తమ్ముడైన పెద్ద
సోమప్ప నాయనికి సంతానం లేకపోయెను। ఈప్రకారం వుండి కొన్ని దినములకు స్వర్గస్థుడాయెను॥

నెం॥ ౧౪॥ గద్దిలింగ నాయకుడు॥ — ఈరాంబొన్ను ఇతని తమ్ముడు గద్ది
పిడ్డి నాయకుడున్ను వీరు ఉభయులు కలిశి కెర్రి మిరాశీయందు వుండి గద్దిలింగ
నాయకునికి ౧ కొండా నాగత్తి ౨॥ భోగవ్వా ౩॥ లిమ్మవ్వా॥ ఈప్రకారం ముగ్గురు భార్యలువుం
డగా ఇందులో సంతానం అయినది। ౧॥ భోగవ్వయందు॥ ౧॥ పెదసోమప్ప॥ ౨॥ జక్కప్ప॥ ౩॥
జెడిసోమప్ప॥ ౪॥ పామినాయక వాగిసగిరికి దత్తుడు॥ ౫॥ చినసోమప్ప॥ ౬॥ గూళెసో
మప్ప॥ ౭॥ గుడ్డిసోమప్ప॥ — ఈప్రకారం సుతసప్తకం కల్గిరి ౨॥ లిమ్మవ్వయందు॥ ౧॥ లింగప్ప
౨॥ గొజ్జాయసోమాంబ॥ ౩॥ కరిలింగప్ప॥ ౪॥ హనాది సోమప్ప॥ ఈప్రకారం కలిగి వుండగా
ఈవల్లు గురుబిన్ను ఖాన జాదాలు అని అభిధానం। అదియేలాగంటె, ఖాసా భార్య భోగవ్వ
చెల్లెలు తిమ్మమ్మ తల్లిగారి ఇంటి నుంచి అక్కను చూచేటందుకు వచ్చి వుండగా ఆవర
కు వివాహం కాక వుండెను। ఆమెను ఈ లింగ నాయకుడు గాంధర్వ వివాహం చేసుకొని
నందున ఆమెకు పుట్టినవలు గురుకొమాళ్లు ఖాన జాదాలు అని మర్యాదకు తక్కువ అయిరి।

జ్యేష్ఠ భార్య కొండా నాగవతికి సంతానం లేకపోయెను। గద్ది పిడ్డి నాయని
కి ౧ అమ్మవ్వా ౨॥ హాణమానాగతి అని ఇద్దరు భార్యలు వుండి వీరికి సంతానం లేకపోయెను
ఈప్రకారం అన్నతమ్ములు గద్దిలింగ నాయకుడున్ను, గద్ది పిడ్డి నాయకుడున్ను అభే
దంలో కెర్రి మిరాశీయందు వుండగా గద్దిలింగ నాయకుడు ఇప్పుడు సురపురం కం
దనకిచే కెంభావి సంస్థానంలో పొబ్బాళ అనే గ్రామం జహాగీరు సంపాదించి నాదే
అల్లి బాదుషా హజారి షరవానా ౧౦౩౧ ఫసలి మొహరం ౨ జుమాది వ్వలు తారీకు ౧౧ రోజు
న తాకీదు చేయించుకొని కెర్రి మిరాశీ ఈ జాగీరు గ్రామం అనుభవిస్తా వుండగా

తాతాలేట్టి... లా ముష్గరుక లిశ గట్టిలింగి నాయకుడు నిండా పరాక్రమం కలిగినవా
డు ఇతని బలం సంపాదించు కాని మన వద్ద వుంచుక ఇతని తుండా గొల్లపల్లె నాయ
కనా తిని తలంచవలశినది అని అప్పుడు లింగి నాయకున్ని పిలుపించి మేదినరాయుతో
టు పరగణాలో సరదేశగతి మిరాశి ౧౦౬౦ ఫసలిలో వ్రాసి యిచ్చి ఇందుకు మమ్మళి
న్రా మం, రేకులచెరువు అనేదిన్ని.. మేదినరాయకోబుయందు నాలుగు తూ
ములకేగది భూమిన్ని ఇంకా జు విరాదాలే ప్రకారం. నాటు కి పది వరవాలబా-
వృవదరుసు మము వెయిరప్పై నవిద్రాసియిచ్చిత మవద్ద వుంచుకొని నపిమ్మట గట్టిలింగినా
యకుడు తమ కులస్తుల షౌజు వుంచుక గొల్లపల్లె నాయకుడున్ని కొట్టి ఆగ్రామం
7 అంతా నాబూదుచేసి నాయకవాడికి వడిచె మిరాశి ౧ మొదగల్లులాలాంకు ఇంకా
౪౨౻ కరదకల్లు ౧ ౩౻ గసూగూరు ౻౮౻ కెల్లూరు శాసమ్మతుల మెలనావలిన్ని ౧౻ మొట్టూ
రుకొడ్డరికె మున్నా ౻౬౻ తావరగిరి మెలకావలిన్ని ౻౩౻ ఇకారక వుతాళం ౻౮౻ ౭ న్ని
పరగణాల సరదేశగతి మిరాసీన్ని ఆతాలూకాల చవిరాదాం ౻ కుండా సంపాదించి
సా ప్రకారం రాజీనామాలు తీసుకరణపొంది కుర్తి గుడిగుంటయందు వుండి కనకగి
రి పెద్ద వుడుచ నాయకుని గ్రామాలు ౧ పెయిన్నేవాళ్లు ౨౻ ముర ఊరి ౩౻ భూపు
రం ౻౮౻ పూలభావి ౻ కోనాలు మున్నా వరాలు గుడిగుంటస మీపం వుండగా ఆగ్రామాల
కు పోయివచ్చుడి వేసినందున కనకగిరి దొరచనాయనికి కోపతే మానం తెలిశితనే
న్యం లో రెండుకోసులు అంతరం కరడకల్లుకు వచ్చిన మీదట వుడచనాయని షౌజు
భారీ వున్నదని గట్టిలింగినాయకుడు తనతమ్ముడైన గట్టిపిట్టినాయన్నికు మ్మనువి
లుపించగా ఆతడు తగిన మూకలతో వచ్చిన పిమ్మట వుడచనాయనికి లింగినా
యనికి పెయిన్నెవాళ్ల మైదానంలో నిండా యుద్ధం నడిచి కనకగిరి వారి తట్లు

౩౦౦ మంది మాతుపైతే. అప్పుడు పుడచ నాయకుడు తన సైన్యంలో కూడా మురగల్లతా లో కుదిగ్గి నాయకుని భావి పర్యంతం పారిపోయెను.

లింగి నాయకుడు ఇతని వెంట తగిలి దిగ్గినాయకుని భావి పర్యంతరము పోయెను. అక్కడ నుంచి పుడచ నాయకుడు అవతల పలాయనం అయినందున అతని తరిమి లింగినాయకుడున్ను, పిడ్డి నాయకుడున్ను. ఉభయులు పెనుకొండ్లకి వచ్చి నాలుగు గ్రామాలు రాశా వేసుక అక్కడి నుంచి అన్నతమ్ములు ఇద్దరు కూడి గుడి గుంటకు వచ్చి ఇతని తమ్ముడైన హాజన గిరి గడ్డి పిండి నాయకుడుకు. మ్మకు వచ్చినందున నేమెదిన రాయకోట పరగణాలో బెల్కుదొడ్డి అనే గ్రామం ఇం కాక సుబాము వంజా కూరులులో నాలుగు తూములలో నడి భూమిన్ని ఇం గాక స్థళ కావలి అనే దిన్ని కాప్రకారం మిరాశి చేసి ఇచ్చి గడ్డి పిడ్డి నాయనికి సెలవు ఇచ్చి పంపించెను.

గడ్డి లింగి నాయకుడు గుడి గుంటలో వుండి పరదేశగతి మిరాశి నుభవిస్తూ వుండెను. గడ్డి పిడ్డి నాయకుడు అన్నతో సెలవు తీసుక పోయి బవాని బసవంతరాయని వంశీకులు దేవాపురంలో వుండి. దేవాపురం సమ్మతు జమాగిరు అనుభవిస్తా నిండా ప్రసిద్ధిలో వుండగా గడ్డి పిడ్డి నాయకుడు వారి మీంద
8 పోయి ముట్టడి వేసి దిక్కు అయిన ఈ లింగి నాయన్నకు మ్మకు పిలువించినంతట లింగి నాయకుడు కొంత ఫౌజుతో తమ్మునికి కుమ్మకు పోయి దేవాపురంలో వుండే వారితో యుద్ధంచేసిట వారి బసవంత రాయని వంశీకులను కొట్టివేసి దేవాపురం సమ్మతు రాశా వేసుక వారి వగరి కిందచేసుక అన్న అయిన లింగి నాయనికి సెలవు ఇచ్చి పంపించేటప్పుడు దేవాపురం సముతులో దికవతి మెట్టు అనే గ్రామము మున్న కొంత భూమిన్ని ఇచ్చి పంపించెను. లింగి నాయకుడు గుడి గుంటకు వచ్చి సుఖంగా పరదేశగతి

మిరాశి చేస్తూ వుండెను. నల్లపిడ్డనాయకుడున్ను, ఇతని కొమారుడు పాపినాయకు
డున్ను వాగినగిరిలో వుండి కొంత ఫౌజు కూర్చుక నవాపురం దుర్గం మీదపోవలెనని
ప్రయత్నం చేస్తూ వుండగా, ఇంతలోగా అరకటి జమీందారుడు ఉర్ధందరావు తానే
వారు వాగినగిరికి వచ్చి నవాపుర రాజ్యం సరదేశగతి మిరాశి వ్రాసియిచ్చి పిడ్డనాయ
కుని ఫౌజులో పోయి మోసంతో నవాపుర దుర్గం తాకావేసియిచ్చెను.

తదనంతరం పిడ్డనాయకుడు నవాపురంయందు రాజధాని చేస్తూ
వుండి లింగినాయకుడున్ను తాము లోగడ విభాగాలు అన్యోన్యభాగపట్టా చేసుకొనిన
దానికి పిడ్డనాయకుడు లింగినాయకుని ఉపద్రవం చేసినందున అన్నతమ్ములు ఇద్దరు లింగిహె
చ్చుతగ్గులు వుండినది మిరాశి సమముగా విభాగించుక భాగపట్టా చేసుకొనినమీ
దట లింగినాయకుడుకు క్షేమ మిరాశిన్ని ఇవతల సంపాదించిన గుడికుంటమి
రాశిన్ని అనుభవిస్తూ వుండెను. పిడ్డనాయకుడుకు దేవమిరాశిన్ని, ఇంకా తానుసం
పాదించిన మిరాశిన్ని నవాపురంలో వుండి అనుభవిస్తూ వుండగా పిడ్డనాయకుడు
లిదపార్తి సంయములో లింగి పైచబాళకు కేరి కధము మిరాశి నిమిత్తము ఉభ-
యులు వ్యాజ్యమాడి నల్లలింగినాయకుడు బిజాపురం పాదుషవారి హైందరుల్లాఖా
దలష వారి వద్దకు పోయి ఫిర్యాదుచేసి సరసర్కారు దీనిపేరు నసరల్లాబాదు
మాహిలే దారు హవాలుదారు సిద్దీఇబ్రాయిం వున్ను కారకూనిలపేరిట ఫరమానా తె-
చ్చినది ఏమంటే పోయిన సంవత్సరములో లింగినాయకుడున్ను పిడ్డనాయకుడున్ను
మిరాశి భాగపట్టా చేసుకొనిన మీదట పిడ్డనాయకుడు జబరదస్తీతో తీసుకొనినాడ
ట. అందుకు అభ్యంతరం కాకుండా లింగినాయకునికి నడిపించేది అని పిడ్డనాయని
మీద ఫిర్యాదు భరవానా అరబబిత్తైన అంప-అవే అరబస్థానందు నల వుంచ్చు-

ఇందుకు ఫసలి 1064 సంవత్సరం జిలికేంజు తారీకు 1 రోజున ఢిల్లీ ఆదిలషా బాదుషా వారు వ్రాసి యిచ్చిన ఫరమానా తీసుక వచ్చి గద్దిపెద్దినాయకుని దెపర్తు వంవేకుండా చేసుక కొన్ని దినములు గడిపుంటూ కర్కటిమిరాశి అనుభవిస్తూ వుండి తిరిగి బీజాపురానికి పోయి వున్నందర ఢిల్లీ ఆదిలషా వారి బాదుషా వారి దర్శనం చేసుక వారి అంతఃకరుణా సంపాదించుక తన కొమారుడైన చెడి సోమప్పనాయని పేరిట 1 ఇపుడు సురపురం తుదవడి చేవయిలాసి గిరిస మస్తు సంస్థానాలు జమాకరూ మన్ను. ఇంకా పర కేర బైచబాలిశం దుస మస్తుల సరదేశగతి మిరాశికి ఉమ్మడి గ్రామాలు 7 బంధి వయిలాపరగణ చెన్నపట్నం 011 81। కవడి మొట్ట. మాదుగ్రామాలు మన్నదే సాపురం సంస్తులోది.

ఈ ప్రకారం ఇవు సరిత్తైన అలపు. అనే దానికి సర్టిఫికేటు ఇందుకు ఫసలి 1067 అవుతుంది. ఈ ఫసలిలో మాసం జమాద్దిలాఖరు తారీకు 2 రోజున ఢిల్లీ ఆదిల షహా బాదుషవారు దయచేసి ఇచ్చిరి గనుక ఫరమానా తీసుక వచ్చి. వయిలాంని గిరిసమస్తున్ను, గడిగుంట సరదేశగతి మిరాశి మొదట్నైనది అనుభవిస్తూ వుండెను.

గద్దిపెద్దినాయకుడు శహాపురంలో వుండి సగర సరకారులో పరారతు చేస్తూ వుండగా ఇతని దశాలి శంయానికి రాజ్యం అంతా పాడుఅయెను. ఈ ఫిరియాది బిజాపురం బాదుషవారి పరియుత్తరం పోయిన పిమ్మట బాదుషవారు కోపం చేసి అప్పుడు తన అల్లుడైన 1 పత్తేఖాను 2 ముల్లాఖాను అనువారిని ఇరువై వేల ఫౌజులో గద్దిపెద్దినాయన్ని పట్టితెమ్మని పంపించినంతట వారు తరలి వచ్చి గాలిగి అనే గ్రామం వద్ద దిగిరి. పెద్దినాయని తల్లి మంచి వకీళ్లు వచ్చి సంధి మాట పలుకులు మాట్లాడక పోయి పెద్దినాయనితో చెప్పిరి గనుక అయితే చింత ఏమి అని తాను శహాపురంలో వుండి తనకు దత్తుడైన కొమారుడు పాపినాయని వెంట కొంత ఫౌజున్ను, ఇం[illegible]

నుంచి ఈవెంగళ లింగ నాయకుడున్ను, ఇతని వెంట కామారు ఏ జైతి సోమప్ప నాయకు డున్ను. ఇంత మంది కలిశి వచ్చి నసరదాలు ఖైలు చేసుక వారు వేరు కలిశి బిజాపురా నికి పోయిరి. అక్కడ బాదుషహా వారి ఖైలు అయినందున సామినాయన్ని ఘూరీ వుత్త రభా న్నిత్తె పెంచి యుద్ధం చెయ్యమని చెప్పగా అప్పుడు సామినాయకుడు గజములో యుద్ధము చేసెను. గజము నిలువలేక పారిపోయెను. అప్పుడు పిలుచుక వచ్చిన షత్రెళ్ఖా వారి మీద ఖావు భయములు నిండా తారీపు చేశి అసాధ్యం అయిన వస్తు ఖాలు మీద వేని నిపంపించి పరీక్ష చెయ్యమని చెప్పినందున బాదుషహా అల్లుడైన అబ్దుల్లా ఖానుడు జైబ్బు లగడ అనేక ఖిల్లాలో వుండి బాదుషహా ఆజ్ఞ వినకుండా వుండగా, అతని మీద సామినా యన్ని, జైతి సోమప్ప నాయన్ని ఉభయులను బంపించిరి.

తర్వాత లింగ నాయకుడు బాదుషహా వద్దనే వుండెను. వర్షునాటి కాలం లో బాదుషహా జుమ్మా మశీదుకు నమాజుని మిత్తం వచ్చి వుండగా, నమాజు అయిన పిమ్మట లింగనాయకున్ని పిలిపించి అక్కడ మైదానంలో బాదుషహా సదురుచేసుక కూచోని బాదుషహా తన వద్ద వుండిన శేఖ్ మస్తాన్ అనే బలవంతుడైన సిపాయిని పిలిపించి నీవు లింగ నాయకున్ను యుద్ధం చెయ్యమని ఉభయులను మైదానంలో విడిచిరి. అప్పుడు ఈ లింగ నాయకుడు షేక్ మస్తాన్ ఇద్దరున్ను కత్తులతో పెనగి అనేక విధముల యుద్ధం చెయ్యగా షేక్ మస్తాన్ తలవారు దెబ్బ లింగనాయకుని మీద పడి గాయం అయినందున ఆ గాయం దెబ్బ నుంచి ఈ లింగ నాయకుడు శాలివాహన శకం ౧౫౯౦ అగు నళ నామ సంవత్సరములో దైవగతిని పొందెను. తదనంతరం ఈ రాజు కామారుడు.|| — వెం౧౧|| జైతి సోమప్ప నాయకుడు — ఈ రాజున్ను ఇతని తమ్ముడైన వారి నగరి సామినాయకుడు.. తమ సైన్యాల లో జబ్బలగడ మీద పోయి యుద్ధం చేసి జయాన్ని పొంది బిజాపురా నికి

ఇచ్చిన మీదట ఫత్తేఖాన్ మీద ఖాం ఉభయులను బాదుషహా వద్దికి పిలుచుక పోయి షే
లే చేయించిన మీదట సులతాన్ శికెందర కాదర వాల్లి ఆదల షహా బాదుషహాగారు
ఇజ యత్రులను చూచి నిండా తారీపు చేసి జవాగీరు ఇచ్చినవి.

పరవానా జెతి సోమప్పనాయనికి ఆరబసక్షైన ఆలప. అనేదా నికర్
౧౦౭౮ ఇందుకు షసలీ ౧౦౮౭ మాషోరబ్బు తారీకు౩ రోజున ఇతని తండ్రి గద్దె
లింగినాయకుడు నెషమస్నాయుద్ధంలో కాలం అయినందున లోగడ సరదేశగతి
మిరాశి అనుభవిస్తూ వుండేమేదినరాయ కోట పరగణా గోనవరం దేశలు౩౭
గ్రామాలు సవ్వూజ వాగీరు ఇచ్చి - జాన్ అనేక తాబునిచ్చెను. సామినాయకుడు బి
జ్జలగడ మీద చాలా మెహనతు చేసినందున సగరసరకారు ఉంటూ వత్తు జాగీరు
న్ను బిజాపురం ప్రాంతం సరదేశగతి మిరాశి మొదలైనవి ఇచ్చి బహిరి అనేకతా
బు ఇచ్చెను. జెతి సోమప్పనాయనికి బిజాపురం ప్రాంతం, సామినాయనికి ఇచ్చి
న సరదేశగతి మిరాశిలో వెలకాపది రుసుములు చేసి యించ్చి - - కానాయ
19 కులకు పాలకీలు మల్దా లున్న ఇచ్చి బాదుషహా వాయసలవు ఇచ్చిన మీదట సామినా
యకుడు నవాపురానికి పోయెను. జెతిసోమప్పనాయకుడు గుడిగుంటకు వచ్చి జవాగీ
రు బందోబస్తు చేసుక లోగడ సంపాదించిన వాయిదాబనిసమ్మతు జవాగీరున్ను, పైచ
బాళకేకేరి, ముదగల్లు, తావరగెరి కల్, తాళంభం మున్ను ప్రాంతం సరదేశగతి మొదలైనవి
మిరాశి అనుభవిస్తూ వుండి అరిగి కొన్ని దినములకు బిజాపురానికి శికెందర బాదుష
హా వద్దికి పోయి మనవి చేసుకున్నందున బాదుషహాగారికి అంతఃకరుణా వచ్చి జవాగీ
రు - - . . . . లైన ఆలప. అనేదానికి ౧౦౭౮ ఇందుకు షసలీ ౧౦౮ ఉష పవాలో గమా
షోమోహారం నెలలో తా౨౯ తారీజున ౧ కాకర్లుటు నూరుకు పైక సాస నూరున్ను [illegible]

(పరగణాలోదికు మృతుపాడూరు పైకి బాళాభావి) పైకి జాల నాదకరించు గ్రామాలు
వున్న ఇంకా ౧౮౦౫ సాలు శక్బలం ౩ గురు వెలలోతుం ౧౫౮ రోజున ౧ తాళికోట పరగణాలోదిను
మృతుపాడూరు పైకి బాళాభావి ౩ గాదగానూరు సం మృతులోది కలదేవనపాళ్ల కరెండు
గ్రామాలు వెరసి నాలుగు గ్రామాలు జహాగీరు సంపాదించి మేదినరాయ కోటజమీందా
లోపేదిటు జహగీరు తాకీదున్న కొప్రకారం సంపాదించుకుని కుంటకు వచ్చినమీ
దట కృష్ణాతుంగభద్రా నదులకు మధ్యాప్రస్తుంబం దోబస్తీచేసుకదపా దిక్కున కుదిగుంట
కుకోటకట్టించి అక్కడ రాజధాని చేసుక రాజరికం చేస్తూ వుండగా సిందనూరు తట్టున
గిరి గుప్పవద్దను నవాబుల మీద ఈ బాదుషహ తట్టు నుంచి సర్దార్ అబ్దుల రహిమాను బేగు
లి అనే సరదారుడు ఆప్రాంతం వచ్చినపుడు జైతిపోమప్పనాయకుడు తన ఫౌజు లోకుమ్ము
కు పోయి వుండెను. నవాబుల యుద్ధములో జైతిపోమప్పనాయకుడు చాలా మెహ
నతు చేసి నవాబుల కొట్టెను గనుక జయం వచ్చింది అబ్దుల రహిమాను బేగులి వెంబడిన
బాదుషహ వద్దకి బిజాపురానికి పోయి వుండగా అబ్దుల రహిమాను బేగులి జైతిపోమప్ప
నాయన్ని నిండా తారీఫు చేసినందున ఇతని మొక్క మనవి మనస్సుకు తెచ్చి అప్పుడు బాదు
షహ దయచేసినది. సమాన సన్నైన అలిష. అనే దానికి ౧౦౦౦౫ ఇందుకు ఫస. ౧౧౦౮
అవుతుంది. శాఖ షసలి మాసం షాబాను తారీకు ౧౮ రోజున. ౧౫ పరగణాకపుతాళు..
౨౦.. పరగణాము శక్తి. ~~ఈ~~ ఈ ప్రకారం అయిదు పరగణాల పరదేశగతి మిరాశి. ఇనాము
ఇందుకు ఉడుమ్మ గ్రామాలు.. ౧౫ సిందనూరు పరగణాలో మెలద
గుండా అనే గ్రామం ౨౫ తావెరసి రి పరగణాలో తుర వికోళ్ళ గ్రామం ౩౫ బన్నూరు పరగ
~~ణా~~ ణాలో బాగల వాడు గ్రామం ౪౫ కవుతాళం పరగణాలో లూరకాది
ని గ్రామం ౫౫ వసక పరగణాలో సాతాబాళ గ్రామం కో అయిదు గ్రామాలు ఉన్నవి॥

12 ఇది గాక జమీందార్ల సమానం వర్తన సూచికగా పదివర పాలుపొందున్నట్లు తాకాంత ఇనాము భూమున్ను మొదలైన విశిష్టబహుమానములు ఇచ్చెను గనుక జెట్టి సోమప్ప నాయకుడు ఇవి అన్నీ సంపాదించుక గుడికుంటకు వచ్చి రాజరికం చేస్తూ కృష్ణా నదికి ఉత్తరం నగరరాజ్యం లో ౧ సెలది శ్రీ. ౨. కె - భావి. ౩. మళ్లి. ఈ మూడు సమ్మతులు పరదేశగతి మిరాశీ సంపాదించి సుఖంగా అనుభవించుక గుడికుంట రాజ్యం పరిపాలన చేస్తూ వుండిగా ఇవి మూడు సమ్మతులు సరదేశ గతి మిరాశీ యేలాగున సంపాదించినది తెలియవేదు. తాగినగరి జెట్టి పిట్టి నాయకుడు స్వర్గస్థుడైన పిమ్మట అతని కొమారుడు సామినాయకుడు వాగినగరి నవాపురం రాజధానులయందు రాజరికం చేసుక నగరరాజ్యం యావత్తు తాకావేసుక సర్వజన హాగరు సుఖ రూపంగా అనుభవిస్తూ వుండెను —

అన్న అయిన జెట్టి సోమప్పనాయకున్ని సామినాయకుడు వా- నగరికి బిలుపించగా జెట్టి సోమప్పనాయకుడు గుడికుంట నుంచి తల్లెవా- గరికి పోయెను. అక్కడ సామినాయకుని తో కలసి అక్కడది గవుండగా ఆస్థలం యందు పూరభావి వుండగా గ్రామం లో వారు ఉదక నిమిత్తం అక్కడికి వస్తూ వుండిరి అక్కడి కాపురస్థులు మరపోటి అప్పజీరావు జాదవ గారి కొమార్తె గౌరమ్మ అనే చిన్నది వాల్ల నిమిత్తం భావికి వచ్చి వుండగా ఆ చిన్నది చక్కనిదని జెట్టి సోమప్పనాయకుడు చూచి బలవంతంగా గౌరమ్మను తెప్పించి స్వీకారం చేసి తన వద్ద వుంచుకొని నమీదట ఈ వర్తమానం ... కులస్థులైన వాల్లో -- మరపోటి అప్పజీరావు జాదవ వినిత మకులస్థులను కొంత వంది నిజమచేసుక జెట్టి సోమప్పనాయని మీద బలం చేసి కూర్చుని నమీదట సామినాయకుడు అన్నగతి స్వాకుడు అని తమ్ముకు చేసి అప్పజీరావు జాదవ గారికి సంతుష్టి పెట్టిరి .... ఇప్పస్తాను ఇనాము మొదలైన విస్తి

స్తాము అని చెప్పిన మీదట. అప్పాజీరావు జాధవ అయితే చింత యేమి మా చిన్నదా-
నికడుపున సంతానం అయితే రాజ్యానికి అధికారం చేసి పట్టాభిషేకమున్ని చేయవ-
లెను. ఆ ప్రకారం అయితే వేదుస్తామనే పట్టు అయితే మే ముద్రాంకాలు ఇత్తుము
అని వారు ఒంటలో కూర్చోని. పామినాయకుడున్ను, జెడిసోమప్పనాయకుడున్ను ఉభ-
యులు కరారునామా వ్రాసి యిచ్చినది యేమంటే.

౩ శౌరమ్మయందు సంతానం అయితే గుడిగుంట సంస్థానానికి పట్టా-
భిషేకున్ని చేస్తామని జెడిసోమప్పనాయకుడు వ్రాసియిచ్చెను. పామినాయకుడు
నాకు సంతానం అయితే లేదు శౌరమ్మయందు సంతానం అయితే పాలకున్ని చేసుక
పట్టాభిషేకంచేస్తామని. ఉభయత్రులు ఈప్రకారం వ్రాసి యిచ్చిన మీదట అప్పా-
జీరావు జాధవ సమ్మతించి పోయిన పిమ్మట జెడిసోమప్పనాయకుడు తమ్మునితో
కలువ తీసుక శౌరమ్మను బిలుచుక గుడిగుంటకు వచ్చి సుఖంగా రాజ్యం పాలిస్తూవుం-
డగా కొన్నిదినములకు శౌరమ్మయందున సంతానం కలిగినది.

౧. తిరిగినాయకుడున్ను ౨॥ ఎంతినాయక పీతాంబర బహారి నాగినగరి
పామినాయకునికి దత్తుడు పేరు ఇద్దరు కలిగిన మీదట జెడిసోమప్పనాయకుడు బీజా-
పురానికి బారశహవద్దికి పోయి వుండగా బారశహ వద్దవుండే కారుకూన నాతో
జలదేవ అనే వారు పయిబూరులోనిండా తారఫుజేశి జెడిసోమప్పనాయకుడు సన్నిధా-
నమందున స్వామిలో వుండే మొన్నదు బాలాపరాక్రమం కలిగినవాడు అని మనవిచే-
శినంతట ఇతనియొక్క మనవి సులతాన్ శికెందరకాదరి అల్లీఆదలషహా బాదుషాయను
వప్పుకొని తెచ్చి [illegible] (పక్ష పమాదన అలప అనేదానికి ౧౦౦౦ ఇందుకు ౧౦౦౦గప
పలివూ పెంచజ్జిలవంటి ౧౧౧౧ గాజులు ౧౦ కరడక్కల్లు సంమతులు ౧౦ వెయిన్నే వాళ్లు.

యరగోలెంక్షి మదగల్లుతాలూకుపైకి ౩ భూపురం ౩ సంవత్సరము కాకర్లపూరులలోని॥
౪ కొండగూడెం ౪. తాళ్ళకోటపరగణాలోని ౧॥ సంకనపోళ్ళ ౬. పాముకపోళ్ళ బాగల
వాదసముతులోని ౨. కరిచెంటనపోళ్ళ, ఈప్రకారం వెయుగ్రామాలుజవాగీరుఇచ్చినం
దున బాదుషావారిలోనల వృత్తిసుక గుడిగుంటకువచ్చిన మీదట గుడిగుంటగుట్ట మీదతా
ను వుండేటందుకు చకాని మహాలుకట్టించి గుట్టకింద అన్నఛత్రంపెట్టించి కాశీరామేశ్వరం
పరియంతరం ప్రసిద్ధమైన మీదట అన్నదానం జైతివోవుప్పు అనే అభిధానం కల్గెను.

తదనంతరం తుంగభద్రానదీతీరం విరూపాక్షానికి పోయి మూడునెలల
పర్యంతం ప్రార్థన చేసి సన్నిధియందు అన్నిసేవలు నాచేతకావేను అని తుంగభద్రానది
వద్ద తపస్సుచేసెను గనుక శ్రీ విరూపాక్షేశ్వరుడు స్వప్నంయందు ఈ మఠం గ్రామాలపాలైనై
ప్రత్యక్షం అయ్యి స్వప్నయందుని చిత్తం కూచున్నావు అని విచారించినంతట జైతివోవుప్ప
నాయకుడు వందనం చేసి స్వామి తమ సన్నిధిలో నాకు ఒక్కసేవ తమకు కావలసినది-
అని వినతి చేసిన మీదట స్వామి ఆజ్ఞాపించినది। కలియుగంయందు అన్నిసేవలున్న
వి అయితే ఇంకా భక్తులు నానా మందికలరు. నాకు ఏకావలసినది అయితే చింతవేము-
తొమ్మిది దినములకు ఒకసారి శుక్రవారం సేవచేసేది అని ఆజ్ఞాపించిన మీదట అ
14- కరడిసన్నిధి దేవళంయందు మంటపం కట్టించి స్వామి కూర్చునేటందుకు పటిచేయిం
చి శుక్రవారం ఉత్సవములో మంటపానికి వచ్చి ఆసనం మీద కూర్చొని నైవేద్యంక
పూర్ర హారతి తీసుకునేటట్టు కల్పించి ఇంకా నిత్యాభిషేకమున్ను నిరంతరం సంబాదప-
మున్ను సంవత్సరానికి ఒకసారి శ్రావణమాసంలో వెలదినములు రుద్రాభిషేకమున్ను
ఈప్రకారం నిష్కరుషచేసుక వదిలించి గుడిగుంటకు వచ్చెను. ప్రతిసంవత్సరం గుడిగుం
టనుంచి అయిదు వేల్పు శ్రీశంకరభారతులవద్దికి పంపిస్తే వారు ఇతడుని షుగరుషచేసిన

ఉత్సవం మొదలైనవి చేయిస్తావుంది. ఈప్రకారం విశేష సంభక్తి కైంకర్యం శ్రీ విరూపాక్షేశ్వరుని స
న్నిధియందు కలుగజేసుక - . . . . ఉండెను. బసవారి సామినాయకుడు హానగిరి నవా
పురంలో వుండి తనకు సంతానం లేనందున బసవారి నాయకుడు అంతమందిని జంభించి ఇలా
చరచేసి నాకు పుత్ర సంతానం లేక పోయెను. గుడికుంటకు పోయి సజ్జాన్ జైదిసోమప్పనాయ
నికావూరుడు గౌరవంబు యందు పుట్టిన పిడ్డినాయన్ని తీసుక రావలెను అనే అపేక్ష వున్నది. మీకు
అంతా సమ్మతి అయితే పిలుచుక వస్తాను అని అనంతలు అంతమంది సమ్మతించి అగత్యంగా
ప్రయోజన నంచెయ్యవలెను అని చెప్పిన మీదట సర్వ మంది లో బసవారి సహా గుడికుంట
కు వచ్చిరి. . . . అయిన జైదిసోమప్ప నాయనికి బాలా చెప్పక పిడ్డినాయన్ని దత్తన్ని తీసుక
కకిర వచ్చి స మారంభం లో తమ స్వస్థలానికి పోయిన పిమ్మట కొన్ని దినములకు బసవా
సామినాయనికి - . . ప్పనాయకుడు అనే పుత్రుడు కల్గెను.

ఇద్దరుకూ మూర్ఖులకు మమత వొకప్రకారం భేదం లేకుండా చేస్తూ వుండె
ను. ఇంతలోనూ ఔరంగజేబు అలంగీరు బాదుషహాగారి సవారి అం- . . . వృత్తాంతం
వచ్చినపుడు సజ్జాన్ నాయకుడు బసవారి నాయకవారి తట్టునుంచి వకీళ్లు 1 జేపాజి కృష్ణా
జి గిరి మాజీపండత వారు బారుషహా గజం మీద కూర్చొని వచ్చినపుడు కవాసిలా వేసుక
కూర్చొనే మహామ్మదు సాలారఖా హాని మారి పత్తుం వజీరాబు స్తాలు చేసినందున మహా
మ్మదు సాలారఖా హాని తట్టునుంచి వాయికుం అయినది. 1685 షసలీ లో ఉభయ నాయ
కులు మీఠో జాలలో వాయిజారుకు వచ్చిరుజు వుల అయ్యినది . . . నికారో. నా మీదయచేసిరి
గనుక ఉభయత్ర వకీళ్లుక వులుహా కూడా తీసుక వచ్చిన మీదట సజ్జాన్ నాయకుడున్ను
బసవారి నాయకుడున్ను గుడికుంటయందు సజ్జాన్ జైదిసోమప్ప తనకావూరుడైన లింగనా
యన్ని వుంచెను. బసవారి సామి నాయకుడు సవాపురం హానగరి లో అం . . . నాగతిచా

15 ప్ప నాయన్ని ఇంకా కొందరు బారు జనాన్ని వుంచి తమ ఫౌజులున్న బంగారు నాయకుడు తనకుద
త్తమైన కొందరు మనుషులను పిలిపించుకొని అందులో కూడ తల్లి వారు బహుశా బాదుషా వద్దనుండు
అయిరి. బాదుషా హాజరు మొకామున వుండినది తెలియలేదు.

అక్కడ ఔరంగజేబు బాదుషా గారు ఫర్మానా బంగారు నాయకులకు
కొత్తగా వ్రాసి పంపి వారు బాదుషా సన్నిధానమున వుండియుండుకు మొదట్లో నిలిచి సభాపు
రం బాదుషా హా ఇచ్చిన జవాబులు మొదలైన వియదేశ ప్రకారం ఇచ్చి బంగారు యాచమనాయ
నికి సరిదేశగతి మిరాశి ఢిల్లీ దర . . . పర్యంతం ఇచ్చినాడు. ఈ జాగీర్ బంగారు నాయకు
డు కాపాడుతు వుంచేయుండుకు వారికి అయినగనుక ఔరంగజేబు బాదషాహా ఆజ్ఞప్ర
కారం నాగబతూనున్నప్పటి తర్వాత చెన్నమప్పనాయనికి అక్కడనుండి స్పష్టమైన తెలిసిన-
దున బాదుషా హాతోనే వుండి తీసుకొని గుడిగుంటకు వచ్చెను. బంగారు యాచమనాయకుడు [illegible]
జూరులో నిలిచెను. ఈ జాగీర్ చెన్నమప్పనాయనికి సౌరమ్మయందు సంతానం కలిగినది.-

౧ లింగినాయకుడు మన్నుం పిడ్డినాయక పీతాంబర బంగారు నాగినాయక బ
ంగారు యాచమనాయనికి పాలకొత్తపెద్ద చెన్నమప్పనాయక ౪ వారుద్దు చెన్నమప్పనాయక ౫ భూప
తినాయక ౬ కరి చెన్నమప్పనాయక, ౭ కరి యాచమప్పనాయక. ఈ ప్రకారం సుత సప్తకం గా
తాబసమ్మ అనేకుమార్తె మన్నుకలిగెను. ఈ ప్రకారం సుత సప్తకం కలిగి వుండగా తన
వృద్ధకాలం మూడవదైన లింగినాయనికి పట్టాభిషేకం అనేకప్రమతెచ్చి వివాహంచేసెను. బసమ్మ
అనేకప్రమ అరవాయి కొడుక్కి ఇచ్చి వివాహంచేసి గుడిగుంట రాజధానియందు సంతోష
ములో వుండి అన్నదానం వస్త్రదానం మొదలైన ధర్మసంపాదనం చేసి శ్రీవిరూపాక్షేశ్వరు
ని సన్నిధియందు విశేషమైన సేవచేసి సర్వసామ్రాజ్యం లోకాలి వాహనకం గర్వించి
నళనామసంవత్సరం లగాయితు ౧౧ సంవత్సరములు గుడిగుంట సంస్థానం యందు రాజరికం

చేసి శాలివాహనశకం ౧౬౧౦ విభవనామ సంవత్సరములో కైలాసవాసుడాయను.—

తదనంతరం ఇతని జ్యేష్ఠ కొమారుడు నె.౧౬ లింగనాయకుడు॥ ఈ రాజును పట్టాభిషేకున్ని చేసిరి. ఇతడు వా తమ్ములు తన మర్యాదలు అనుభవించుచు సుఖంగా వుండి బవారి సామినాయకవారి నగరివారు అలంగిరుబాదుషహా వద్ద వుండగా ఔరంగజేబు బాదుషహా ఇచ్చిన సరదేశగతి మిరాశి నిమిత్తం బవారి నాయకుడు వచ్చిన నజరానా రూపాయల నిమిత్తం తన కొమారుడైన పిడ్డానాయున్ని వారి
16 లో ఇచ్చెను. సామినాయకుని మనస్సున ఖాసా కొమారుడైన చాకలప్పనాయనికి సంస్థానం కట్టవలెను అని వాంఛ వుండెను. దైవకృత్యానికిడు సాయుం వేక పోయను గనుక అనాయాసం వెయాం విం వములో దైవగతిని హొందెను. ఇదిగుంటలో లింగనాయకుడు రాజరికం చేస్తూ వుండగా సావళిగి శివలింగప్ప అనే జంగం లోగడ వచ్చి ఈ రాజుకు ఉపదేశం చేసి శివపూజ చేసేటందుకు పచ్చది లింగం ఇచ్చి వుండెను. ఈ సజాక్ నాయకుడు నిత్యం శివపూజ చేసుక కకేరి మంచితమకుల స్వామి అయిన శ్రీ సోమేశ్వరుని తీర్థం ప్రసాదం ప్రతి దినం తెప్పించి తీసుకొని తదనంతరం భోజనం చేస్తూ వుండెను.

ఈ ప్రకారం పరమ నిష్ఠతో శివపూజా ధురంధరుడై రాజ్యం పరిపాలన చేస్తూ వుండగా గుంతకూళ్లం వారి యరగోలి గ్రామానికి... వారికి హద్దుమేర నిమిత్తం వ్యాజ్యం.... గుంతకూళ్లం వారు కకేరి సోమేశ్వరుని మీద లింగనాయకుడు నిష్ఠ నిండా మన్నది. సోమేశ్వరుణ్ని తీసి పారవేస్తే ఈ రాజు లింగనాయకుడు తీర్థప్రసాదం నిమిత్తం గతిస్తాడు అని దురాలోచన చేసి ఇరువై మంది నిదాంగలను పంపించి కకేరిలో వుండేకుల స్వామి సోమేశ్వరలింగాన్ని తీసుక వచ్చి కృష్ణానదిలో కరోణా మడుగు అనే స్థలంలో పారవేసిరి. ఈ వర్తమానం సజాక్ లింగనాయునికి వచ్చెను.

ఈ రాజు దినకృత్యం శివపూజ చేసుకొని సోమేశ్వరుని తీర్థం ప్రసాదం వచ్చిన
పరియంతరం భోజనం చేసేదిలేదు. అని ఉపవాసం కూచుండెను. సమీపమందువుండిన
జనమున్ను పురజనమున్ను నానావిధములచె చెప్పిన వినక మూడుదినములు ఉపవాసం
చేసెను. నాలుగోదినం సాయంకాలానికి స్వల్పం నిద్రతగిలి పండుకొనగా స్వప్నంయం
దు తమకులస్వామి అయిన సోమేశ్వరుడు వచ్చి యేమిరా నీ శత్రువులు నన్ను తీసుకపోయి
కృష్ణానది మడుగులో వేసినారు. నీవు వు ... యీన శివపూజ చేసుక ......
చిక్కుంటావు. అని స్వప్నం అయినందున రాజు తక్షణం జాగ్రస్థుడై గుఱ్ఱం. మంపనగా
రానిసాని లోహకాష్ఠేజు తీసుక పోయి అక్కడదిని ఉష్ణ.. కృష్ణకుపోయి తన భోజు
అంతాగుంత గూళం వారి మొభాన వుంచి తాను కోలాన మడుగులో దిగి స్వామిని
స్వప్నములో చెప్పినది యధార్థం అయితే నా మనోభీష్టం ... స్వేది అని ఉదకంలో హ
స్తం పెట్టినంతటు స్వామి భక్తాభిమానియధార్థంచె వ్వారిలచి సోమేశ్వర లింగం రాజు చేతి
కి వచ్చెను. తక్షణం వెలుపటికి తెచ్చి పాలకిలో వుంచుకొని కేకెరికి పోయి అక్కడ లింగ
17 స్థాపన చేసి బ్రాహ్మణ సంతర్పణ మొదలైనవి చేసి అప్పుడు సోమేశ్వరుని తీర్థం ప్రసాదం
తీసుకొని భోజనం చేసేసమయములో బహుమంది బ్రాహ్మలు మొదలైనవారు మనవిచే
సుకొనినది ఏమంటే. ఇంతమీదట ఇటువంటి ప్రతిజ్ఞలు చెయ్యరాదు గుడి గుంటగుట్టమీ
ద దేవళం కట్టించి సోమేశ్వరుని ప్రతిష్ఠ లింగం చేయించి వుంచమని అంతమంది మనవిచేసు
కొనినమీదట అదేప్రకారం రాజు సమ్మతించి గుడిగుంటకు వచ్చి గుట్టమీద దేవళం నిర్మాణం
చేసి కులస్వామికి ప్రతి సోమేశ్వర లింగం స్థాపన చేసి నిత్యం అక్కడ నుంచి తీర్థం ప్రసాదం
తెప్పించుకొని తీసుకొని భోజనం చేసి సుఖంగా రాజరికం చేస్తూ వుండగా పిమ్మట వాళ్ల
గా శియందు వక అతులర జంగం భా గిరక్ష తీరంయందు అనుష్ఠానం చేస్తూ వుండగా

కాశీ విశ్వనాథుడు ఆ జంగం స్వప్నంయందు వచ్చి చెప్పెగదా. నీవు రేపు భాగీరథీ తీరం స్నా
నం చేసే వేళ వక స్పటిక లింగం చిక్కుతున్నది. అది తీసుకొని దక్షిణ దేశానికి పోవలెను.
కృష్ణాతీరములో దక్షిణ భాగమందు అరణ్యములో గుడిగుంట అనే స్థలం ఉన్నది. అక్క
డ లింగనాయకుడు అనే ప్రభువు రాజరికం చేస్తూ వున్నాడు. అక్కడికి పోయి ఆ లింగమ్ము ప్ర
తిష్ఠించి నిత్యాశివపూజ చేసుకొని సుఖియై వుండేది అని చెప్పేది అనే స్వప్నం అయినందున జా
గ్రతుడై మనస్సున అనుకొనెను గదా మహాఋషులు భాగీరథీ తీరం స్నానం చేసుకొని
స్థలాన పండెండు సంవత్సరములు తపస్సు చేసినా ఈశ్వరుడు ప్రత్యక్షం అవ్వేది లేదు.
నా పుణ్యం అగాధం అని స్నానానికి మణికర్ణికా ఘట్టానికి పోయి స్నానం చేసే సమయ
ములో లింగం ప్రత్యక్షం ఆయెను. అప్పుడు జంగం నిండా సంతోషభరితుడై స్పటికలిం
గం తీసుకొని దక్షిణదేశానికి నాలుగు నెలలకు కృష్ణాతీరానికి వచ్చినది
దాటి వీరగోట్ల అనే గ్రామం సమీపమునకు వచ్చి గుడిగుంట స్థలం యక్కడ వున్నదని
చింతచేస్తూ కూర్చోనెను. అక్కడికి రాజ గురువు అయిన శివలింగప్ప గారు పోయి
అయ్యా నీవు యక్కడి నుంచి వస్తివి. మహాపురుషుడ వుగాక నిపిస్తావు. ఇక్కడ వచ్చి
కూర్చొనేందుకు కారణం యేమి అని అడిగినంతట ఆ జంగం సవిస్తారంగా తనమనవి చెప్పిన
విన్నదట శివలింగప్ప గారు విని గుడిగుంట సమీపమందు వున్నది ధైర్యం విడువరాదు రెండు
కోసుల వున్నది. నీవు పోయి గ్రామం పశ్చిమ భాగంలో వుండేది నేను వెనక నుంచి వస్తాను.
అని పంపించినంతట అతడు శివలింగప్ప చెప్పిన ప్రకారం గుడిగుంటకు వచ్చి గ్రామం
పశ్చిమ భాగంలో వుండెను. మూడు ఝాములు పర్యంతరం కూర్చున్నప్పటికి గ్రామంలో
వారు యవ్వరైనా వచ్చి విచారించలేదు. మూడో ఝాము వరకు శివలింగప్ప గారు.
శివపూజ చేసుక గుడిగుంటకు వచ్చి రాజమందిరానకు వచ్చేవరకు [illegible]

14 నాయకుడున్ను భార్య అయిన పద్మావతి తోన్ని శయనించి వుండగా లోగాపోయి కాలి పాదుకలో కొట్టివేసెను. అపుడు రాజాజ్ఞలో వేచిచేతులుజోడించుకొని ఆజ్ఞచెయ్య వలసినది అని నిలిచినంతలు శివలింగప్పగారు అనిరి. వారే వినరా కాశీనుంచి విశ్వేశ్వరుడు ప్రత్యక్షం అయ్యె వచ్చినాడు. నీయొక్క పుణ్యం నిండా వున్నది.

ఈ ప్రద్యుమ్న స్త్రోత్రకాలం లింగం తీసుక వచ్చి వక మహాపురుషుడై నజంగము కు చూపున్నారు. జాగ్రత్తగా వేచుసు కలుంటవైదేవ - పోనాదు వెయిదల్లైన వారి లోవెలుటకిపోయి అతని దర్శనాలు చేసుకొని ఆ కాశీసాధున్ని తీసుకొని రావలసిది అని చెప్పిన మీదట రాజు శివలింగప్పగారికి నమనిచేసు కొనేగదా. లోగడ తమరు ఇచ్చిన లింగం పుంటగా తిరిగి లింగం లింగం తీసుకరమ్మని ఆజ్ఞాపిస్తే నేను ఏమి చేసేను అనిన మీదట. శివలింగప్పగారు అనిరి గదా పరంపరం మహాత్మ్యం చూచిచెయ్య వలసినది అందుకునేను చెపుతాను ఏమంటే. లోగడ నేను ఇచ్చిన లింగం నీయొక్క పట్టపుభార్య అయిన పద్మావతికి ఇచ్చేది నేను ఆమె యందు ఉత్పన్నమవుతాను అని ఆశీర్వచనం చేసిన మీదట రాజు అహంకారుడై అరజన పురజనం లో కూడా వెలపటికి పోయి కాశీనుంచి వచ్చిన జంగం యొక్క దర్శనం చేసుకొని కాశీసాధున్ని తీసుక పట్టణం యందు పరమోత్సవం లో తెచ్చి తనమందిరములో వుంచుక కాశీనుంచి వచ్చిన లింగం గనుక కాశీసాధుడనే అభిధానం లో విశేషమైన భక్తి పూజలో బ్రాహ్మణాగా పోషకర్త అయి తంత్ర వేదవేద అన్నసత్రం నడిపించి విభూతి సాంబ్రాజుడై రాజరికం చేస్తూ వుండగా వానికి బహిరి సామినాయకుడు పద్మావతి నాయన్ని దత్తున్నిచేసుక పోయిన పిమ్మట ఖాసా భార్యకు చూక్కప్పనాయకుడు అనే కొమారుడు కల్గెను. ఇద్దరియందు సమత యొక్క భావం గా చేస్తూ వుండెను.-

ఇంత లోగా సామినాయక బహిరి అలంగిరు బాదషహావద్దికి మొహో

మువోయిన్దైవసతిని పొందెను. అక్కడ దనజనాబా రూపాయలు బాలాపతి వందున తన
పు....న పెద్దతా మారుడు పిడ్డినాయన్ని వోటిలో ఇచ్చివుండగా కొన్ని దినములు ఖైదులో
పడి శ్రమపడెను. బవారి సామి నాయని మనస్సున ఖాసాతా మారుడైన బూక్కప్పనాయ
నికి వానగిరి సంస్థానం ఇయ్యవలెను అని వాసన వుండెను. మనుష్యులయత్నంలేక అసా
ధ్యాపంలో ఖైదులో నుంచి విమోచనం అయి పిడ్డినాయకుడు వానగిరి స్థలానికి వ
చ్చెను. పిమ్మట వానగిరి సంస్థానం పిడ్డినాయనికి పట్టాభిషేకం ఆయెను.
స్వల్ప కొన్ని దినములు బూక్కప్పనాయకుడు వుండెను. తర్వాత అతడు నివ
ర్తించెను. పర్వసామ్రాజ్యం పిడ్డినాయకుడు వానగిరి యందు వుంటిచెయ్యసాగెను. బిజా
పురం షికెందర బాదషహా ఆదిచేసుకొని హైదరాబాదు పర్యంతరం రాజ్యం కొట్టుకట్టెను స్వరా
జ్యములున్నింటా కొంత సంపాదించెను. వారందరూరావు, షోపర్ద పొందెన్నాజీ జాధవ-
19 రావు నెగ్గి ఖోజులలో సంచరించి వుంచుకన్నంతా కొంత ఖోజూన్ని వుంచుక సర్కారు
రాజ్యం నిపాతంచెయ్యసాగెను. కలుబురిగి రాజ్యం కొట్టి నిపాతంచేసినందున అక్కడిది
న ముబ్బునర హోవిశలనే వారు ఔరంగజేబు బాదుషా వారికి ఔరంగాబాదు అవతలవుం
డగా అక్కడికి పోయి తన సాగానేలకు కొట్టిబవారి పిడ్డినాయకుని విరోధంబాలా పిర్యాదు
చేసినందున ఆలంగీరు బాదుషా వారి స్వారి సగరు సరకారుకు వచ్చి వానగిరికి ముట్ట
డివేశెను. వానగిరి యందు పిడ్డినాయకుని వద్ద పదివేల తురగబలమున్ను, గొప్ప
రసాలున్ను ఇరవైవేల సాయుధులుంలో వుండి మూడునెలల పర్యంతరం మహాపోరు మహ
లో యుద్ధం చేసి కడకు వానగిరి యందు పితూరి అయినందున తన సముదాయం
పేరుగల్గిన సరదార్లను తీసుక అక్కడి నుంచి పిడ్డినాయకుడు గుత్తియుంటకు వచ్చి.
తనకు జ్యేష్ఠుడైన మజ్జీలింగి నాయకుడు గుత్తి యుంట సంస్థానం చేస్తూ వుండగా (పాప)

కాళ్లకు మొక్కు అనేగదా. ఇంక మనము ఇక్కడ వుండరాదు. అంతమంది నిబాదుషహో పట్టుకపోతారు అని వనమీరదట లింగనాయకుడు అనేగదా ఇక్కడను స్వయుద్ధం చేసే సాహిత్యం వున్నది. వకవేల ప్రయత్నం చూతాము అని నందన పిడ్డినాయకుడు వినక అతి నయముతో సర్వం విడిచి తన అన్న లింగినాయకుని సముదాయ సహితంతో సుకాని గుడిగుంటకు సమీపంగా వరదరాజుల తొండకి ఛత్రం అనే స్థళానికి పోయిరి. వెనక వస్తు అంటి నిబ్బాదుష ముసులకు గారి ఫౌజు వచ్చి వుండెను. వారికి చిక్కకుండా వెళ్లి ఒక నకగిరి పోయిరి. అక్కడ పెద్ద వుడచనాయకుడు వుండెను. వీరిని బాలా ఆదరణచేసి తన రాజ్యములో యెమ్మెగుండం యందు స్థళం యందు వుంచుకొనెను.

అక్కడ తమ భార్యలతో కూడ కొన్ని దినములు వుండి అక్కడ కుటుంబములో తనవారిని వుంచి అక్కడనుంచి కాళ్లాపురం చేగలి అనే స్థళానికి పోయిరి. అక్కడి ధారసానిరాణి నిండా ఆదరణచేసినందున అక్కడ కొన్ని దినములు వాసంచేసి అక్కడనుంచి రాణిబెన్నూరు అనే స్థళానికి పోయిరి. అక్కడ కొన్ని దినములు వాసంచేసి అక్కడనుంచి రామేశ్వరం మొదలైన తీర్థయాత్రలు చేసి అక్కడి నుంచి తిరుపతికి వచ్చి శ్రీవెంకటేశ్వరుల దర్శనంచేసుకొని పిడ్డినాయకుడు వేడుకొనినది. మాకు తిరిగి రాజ్యప్రాప్తి అయితే నీ సన్నిధియందున అన్నిసేవలు చేస్తాను అని వేడుకొని ఈప్రకారం బమెడు సంవత్సరములు నిండిస్తూ సి హొందిన మీరదటు ఇంతలోకి వానినగిరి నుంచి వర్తమానం వచ్చెగదా, అలంగీరు బాదుషహో స్వర్గస్థుడాయెను. ఫౌజులంతా వత్తుచిల్లాడి పోయెను అని వర్తమానం విని అక్కడి నుంచి వచ్చి వానినగిరి రాణి వారి స్వాగతంచేసుక వారి వశమయ్యందు ఔరంగజేబు బాదుషహో మహా జేదలకళ్లంబి వుండగా ఒ దివదు గాంట్రిశ్రీశాలక్ష్మణ వెదవళం కట్టించెను. అక్కడ నిరంతరం వేలు మార్గం చేసుకుంటూ వుండెను. నజ్జార్ లింగి నాయకుడు

౨౦ డు గుడిమంటకు వచ్చి సంస్థానం చేస్తా సుఖంగా వుండెను. ఇతనికి సంతానం అయినది. ౧॥ సోమశేఖర్. ౨॥ జైతిసోమప్ప ౩॥ శివలింగప్ప॥ ఈ ప్రకారంగా వారలు వుండి ఈ రాజు పెద్ది దినములు సంస్థానం చేసి దేశం సంపాదించి శివపూజాధురంధరుడై గురువుండుయొక్క చింతలో వుండి కొంత ధర్మం చేసి గుడిమంట సంస్థానం శాలివాహనశకం ౧౬౨౧ శుక్లనామ సంవత్సరం లగాయతు ౯౯ సంవత్సరములు రాజరికం చేసి శాలివాహనశకము ౧౭౨౦ సర్వజిత్తు నామ సంవత్సరములో కైలాసవాసుడాయెను.

నెం ౧౨ సోమశేఖర్ నాయకుడు॥ - ఈ రాజు పట్టాభిషిక్తుడై కుశలంగా ఈ గుడిమంట సంస్థానం రాజరికం చేస్తా వుండెను. హనిన గిరిబలం పెద్దినాయకుడు పుట్టుకల్లు గడా అనే కొండలో హనిన గిరిశికి పూర్వం మూడు కోసులు వుండగా. అక్కడ ... నెప్ప వున్నది అని నింపుచేసి సురపురం అని పేరు పెట్టి అక్కడ రాజధాని చేసుక రాజరికం చేస్తా వుండగా అతనికి సంతానం అయినది. ౧॥ సామినాయకుడు ౨॥ కృష్ణప్ప నాయక ౩॥ రమణప్పనాయక ౪॥ వాసుదేవనాయక ౫॥ జైతిసోమప్పనాయక ౬॥ హనుమప్పనాయక ౭॥ వెంకటగోపాలప్ప॥ ఈ ప్రకారం సుత సప్తకం ౯ ఇంకా ౧॥ సుభద్రమ్మ ౨॥ గౌరమ్మ ౩॥ లోకమ్మ ౪॥ మంగమ్మ ౫॥ అన్నమ్మ॥ ఈ పంచకన్యలు ఈ సంతానంలో పెద్దినాయకుడు చాలాదినములు సంస్థానం రాజరికం చేసి లౌకికం సంపాదించి తదనంతరం దైవగతిని పొందెను॥ - పట్టాభిషేకం సామినాయక బహాదరీకి అయెను. వాదువ అన్నతమ్ములు స్నేహంగా ఇద్దరు సంభ్రమించుక వుండి. ఇవతల సోమశేఖర్ నాయకుడు దక్షిణదేశంలోకి మొదటైన దక్షిణాపథంలో రాజశేఖర వుంచి రాయచూరు తాలూకా కరతాళం పరగణా యిరా వత్తు తాకా వేసుక రాజ్యం గుడిమంట సంస్థానం పేరు కలుపుక రాజరికం చేస్తా కనకగిరివారి తట్టు మంచిగా దండప్ప అనే వాడు...

బళగామూరిలో వుండి రాజ్యం చేయుచుతా వుండగా అతని మీదపోయి యుద్ధం చేసి వాణ్ని సంహారం చేసెను. ఈ రాజు నిండా పరాక్రమములో రాజ్యం సుఖంగాను భవంచేసుక. . . మూన్ని సంపాదించెను॥

ఈరాజుకు భార్యలు బంగారమ్మ॥ దేవదుర్గం వారి చిన్నది॥౧॥ రాయమ్మ దేవదుర్గం వారి చిన్నది॥౨॥ పిఠ్ఠా నాగతి కప్పుట పాళ్ళకర॥ ఈప్రకారంగా వీరికి సంతానం కలిగినది. ౧॥ లింగనాయకుడు॥ సోమలింగనాయకుడు॥ ౨॥ సోమశంకర నాయకు॥ ఈ ముగ్గురు కొమాళ్లు ఇంకా ౧. పిడ్డమ్మ॥౨॥ గౌరమ్మ॥౩॥ బంగారమ్మ. ముగ్గురు కన్యలున్ను వుండి ఈరాజు మనస్సుయందు ఇతని రెండో కొమారుడు సోమలింగనాయనికి సంస్థానం కట్టవలెనని అపేక్ష వుండెను. పెద్దకుమారుడు లింగనాయకుడు తంత్రియందు నిష్ఠచరకగా నడవనందున రెండో కొమారుడైన సోమలింగనాయకుని మీద మమత వుండెను. ఈరాజు పరాక్రమాతిశయముతో కవుతాళం రాజ్యం కట్టుక కాశీనాథుని పూజాధురంధరుడై కొంత ధర్మం సంపాదన చేసుక శాలివాహన శకం ౧౬౩౦ సర్వధారి సంవత్సరం లగాయతి ౩౧ సంవత్సరం రాజరికం చేసి శాలివాహనశకం ౧౬౬౧ కాళయుక్తి సంవత్సరం యందు కైలాసవాసుడాయెను॥ తర్వాత ఈరాజు పెద్దకొమారుడు లింగనాయకుడు తంత్రకాలం చేసేటప్పుడు
౨౨ సన్నిధానమందు లేక కోకేరి గ్రామంయందు వుండెను.

సురపురం వారు లింగనాయకుని పక్షమై వుండగా రెండో కొమారుడైన సోమలింగనాయకుడు సన్నిధానమందు వుండి వున్నందున ఈరాజును పట్టాభిషిక్తుణ్ని చేసిరి॥— నెం॥౧౪॥ సోమలింగనాయకుడు॥ తదనంతరం లింగనాయనికి ఈరాజు కున్ను నిండా వ్యాజ్యాలు సంస్థానం నిమిత్తం వచ్చినందున కొంచెం దినము

ల లో లింగినాయకుడు స్వర్గస్థుడాయెను. ఈరాజుకు సంస్థానం అనుభవించేసెను.
లో గడచిన్న దమ్ములకు సంస్థానం నిమిత్తం వ్యాజ్యం పడినపుడు ఈ సోమలింగినా
యకుడు సంస్థానంలో వుండిన బాకీద్రవ్యం పగలతీశి ఖర్చుచేసెను. ఆ

ఆసమయమందు శ్రీసరకారు మొగలాయి వారి తట్టునుంచి విమ్మ
తు యిజారకా వారి దండు వచ్చినందున సరకారు వారికి పేషుకషి సంవత్సరానికి ౧౦౦౦౦ యే
డువేలరూపాయలు చొప్పున ఇస్తాను. అనిసమ్మతించి అందుకు పేషుకషి అయిన జామీన్ను
దండుఖర్చులనిమిత్తం రూపాయలున్నా నాపతినందున సమగ్రం తనసరంజామితో కూడా
ఇచ్చి కడతుని లిచినదానికి తనవద్ద వుండిన సామంధికులకు వొలి ఇచ్చెను. ఈరాజు పూర్వం
అగాధంగనుక సంస్థానం మట్టుకు నిలిచెను. శ్రీస వాదా పాత్రల యొక్క నాట్యం మొదలైన
వినోదహాసుఖాలలో సంస్థానంచేస్తావుండెను. లోగడ వాగినగిరియందు పీతాంబరచ
వారి వుండిన మట్టుకు ఉభయసంస్థానాలకు యేమి విరుద్ధం లేకుండా వుండెను. ఇదేప్రకా
రం వారికి కా మాళ్ల సామినాయకుడు సురఘ్యం లో, సోమశజ్జేకనాయకుడు గుడిగుంట
యందు ఖాసా అన్నదమ్ములు చందంబున అభేదంలో వుండి. సామినాయకునికి ॥౧॥ పి
డిమినాయక ॥౨॥ వెంకటాద్రి వెంకటప్పనాయక పేరు ఇద్దరు కా మాళ్లనన్ను ॥౧॥ మంగమ్మ
౨॥ కుచ్చమ్మ పేరు ఇద్దరు కన్యలున్ను. ఈప్రకారం సంతానం కలిగి సుఖంగా సురపురం రాజ్యం
రాజరికం చేస్తా వుండగా దైవకృతం వల్ల సామినాయకుడు నివర్తించెను.

కొంచెం దినములు సామినాయకుని భార్య రుక్మమ్మగారు మందైన
పడ్డాయన్ని పట్టాభిషేకిన్ని చేసి తాను సంస్థానం చెయ్యసాగెను. కడకు రుక్మమ్మగారలంచే
పెను. పెడ్డాయని అత్త సుభద్రమ్మ నమారుదుకు పెడ్డాయన్ని వుంచి తాము ఖారుబారు
చేస్తా గుడిగుంట సంస్థానం మీరదాలా రాజ్యం చేసెను.

పిమ్మట పెద్ద నాయకుడు గతించెను. సుభద్రమ్మ పారిపోయెను. పిడ్డా-
యనికి సంతానం లేనందున అతని తమ్ముడైన మొండితైగై వెంకటప్ప నాయన్ని పట్టాభిషి
క్తున్ని చేసిరి. సజ్జాగ్ సోమలింగ నాయకుడు పిడ్డానాయకుడు కాలంచేసిన సమాచారం విని
గుడిగుంట నుంచి సురపురానికి పోయి వెంకటప్ప నాయన్ని నిండా పొగడించెను. ఉభయ
త్రులకు భేదం పేరుకుండా మరియాద నడిచినందున కొన్నిదినములు అక్కడ వుండి తదనం
౨౨ తరం మొండితైగై వెంకటప్పనాయకుని తోసల వుతేసుకొని గుడిగుంటకు వచ్చెను. సురపు
రంయందు వెంకటప్ప నాయకుడు బాలాద పార్థి కుద్దై రాజరికం చేస్తూ వుండెను.

ఒక దినం సోమలింగ నాయని తల్లి రాయమ్మ మున్ను, సోమలింగ నా-
యన్ని చూచేనిమిత్తం సురపురం నుంచి గుడిగుంటకు వచ్చెను. సోమలింగ నాయకుడు-
వెంకటప్ప నాయనికి యదురుగా బోయి పిలుచుక వచ్చెను. వెంకటప్పనాయకుడు వచ్చి
రాయమ్మ మొదలైనవారి దర్శనం చేసుక నాలుగుదినములు కుశలముతో గుడిగుంటయం
దు వుండెను. సజ్జాగ్ సోమలింగ నాయకునికి సంతానం కలిగినందున బాలునికి సోమస
జ్జాగ్ నాయకుడని అభిధానం కలుగజేసి వుండెను. ఆ చిన్నవాణ్ని వెంకటప్ప నాయకుడు
తనవద్దకూ బో పెట్టుక బంగారు కడియాలు వేసి తనకొమారుడని పామబ నారిఅనే
పేరు బెట్టెను. తనవద్ద వుండిన సామూదిక్కులు అంత మందిసమ్మతి తో చకెలర పంచిదా
నధర్మవులు నానాచేసెను. సోమలింగ నాయనికి నిండాచెప్పక అతని అనుమతి తోకొమా
రున్ని తీసుకొనెను. కొన్నిదినములు వుండి వెంకటప్పనాయకుడు సురపురానికి పోయి
రాజరికం చేస్తూ వుండగా అక్కడ సురపురంలో వుండేగ గురికార మల్లయ్యనేటు. ఇతని
కొమారుడు రాయప్పఅనే వాడు ప్రముఖులు వుండి, వీరికి మొండిగై వెంకటప్పనాయని
కి విరుద్ధం పడి సమస్తం మంది గురికారు మల్లయ్యనేతట్టు ఆయను. వెంకటప్పనాయనియట్ట

సాగకుండా ఆయను. అంత మంది యేకమై వెంకటప్పనాయున్ని ఖైదుచేసినందున ను
రపురంయందు కొంతకాలము దుర్జనులు ప్రబలం అయ్యి/సరి కొంత మందితో మాట్లా
డుకొని గుడిగుంటకు వచ్చిరి. సోమలింగ నాయకుని వద్ద వెంకటప్పనాయకుని ఖిల్లా
కొంత చేసిరి. అందుకు శర్జా నాయకుడు బాలా అసమాధానుడాయను. అంతమం
ది చెప్పిరి గదా బవిరి వెంకటప్పనాయున్ని ఖైదుచేసినాము. మీరు ఒకటికి వచ్చి
నట్లు అయితే బవిరి పరగణామంది అవుతుంది. లేకుంటే స్వారస్యంలేదు. అని చెప్పి
నమీదట అందుకు శర్జా నాయకుడు వారల ప్రయత్నంచేసి బవిరి ప్రాణం విలుక్ష పవలె
మని తన సామాదిక మండలితో నురపురానికి పోయెను. ~~అక్కడబ~~

అక్కడ బవిరి నాయకునికి అక్కడి సామాదికులకు సమాధానంచేసి
పోవలెను అని నిండా ప్రయత్నంచేసెను యత్నం నడువలేదు. అక్కడి నుంచి శలవుతీసుక
వచ్చేటందుకు అసాధ్యం ఆయను. తమ్ముణ్ణి వొక్కడింతలో కొన్నిదినములు కాలవరత-
ణంచేసెను. అక్కడి గుత్తి కాలక్షేమము చేసిన ఆలోచనకు శర్జానాయకుడు రాడు
వెంకటప్పనాయని పక్షపాతంచేస్తాడు మాకుడు భయభ్రష్టత్వం వస్తుంది అని ఆలో
చన చేసి దుర్మార్గులు అవమానదేశ చెయ్యవలెను అని వుండగా శర్జానాయనికి
ఈ వర్తమానం తెలిసి యావత్తు సామాను విడిచి తన శివపూజపెట్టె మట్టుకు తీసు
కొని గుఱ్ఱం మీద స్వారి అయి గుడిగుంటకు వెళ్లిపోయెను. సామాను యావత్తు పోయె
ను. యెల్ల ప్పుప... నివిశి చిక్కినందున అతన్ని ఖైదుచేసిరి. తర్వాతను ఈ వర్తమా
నం సోమలింగ నాయకుడు పోయినది. బవిరి వెంకటప్పనాయకుడు విని అడెగదా
మా అన్నతట్లు నుంచి యేమి మోదాషం లేదు. తుచ్ఛులు అంతా కూడి యేకమై ఈలాక
మన్నాగ్రా నారు. అయితే చింత యేమి ఇప్పుడు యవ్వరి పేరు తియ్యరాదని అంతము

దికి సమ్మతి చేసెను. మల్లయ్యగారి కొడుకున్ను ఇతని కొమారుడు రామయ్యప్ప నున్ను సంహా
రం చేసినారు అదువలన జనానికి సమస్తులకు సమ్మతి పరచెను. సర్జా సోమలింగ నాయ
కుని మీద యవరైన వచ్చి గిల్లాస్తే అది మనస్సున వుంచక పూర్వ ప్రకారం మమ
త చేస్తా వుండెను. ఈ ప్రకారం వక సంవత్సరం రాజ్యం చేసి వుండగా మొగలాయి నాస
రజంగు వారి ఫౌజు వచ్చెను. సదరాయన తమ వద్ద వఖాను వారి మీద నవాబు వుల
చేరి తప్పి పోతూ వుండెను. బవాంరి వెంకటప్ప నాయన్ని పిలుపించి నందున తన ఫౌజు
లు తీసుకొని దండుకు పోయెను. అక్కడ భేటీ అయెను నవాబు చాలా దయ చేసెను.

అంత మంది సంస్థానికులు దండుకు వచ్చిరి. గుడిమంట సర్జా నాయకు
డు రాలేదు అని వారు జూరులో షికార్లు అయినందున ఈ వర్తమానం బవాంరి నా
యకుడు విని వారు జూరులో మనవి చేసెగదా. ఉభయ సంస్థానాలు వకటే నేను వ
చ్చిన తర్వాత అతడు వచ్చినట్టే సర్జా నాయకుడు అసక్తుడు అని నానా విధములు
మనవి చేసుకొనెను. నసుక నవాబు సంతోష పడుతూ సర్జా నాయన్ని పిలుపించేదని
తెలిపెను. సర్జా సోమలింగ నాయకుడు సుఖంగా ధారతనం చేస్తా వుండగా ఇంతలోగా
ముదగల్లు తాలూకా బసాలతు జంగు వారి దండు వచ్చెను. సర్జా నాయన్ని భేటీ
కి రమ్మని చాలా సంతోషంతో 1 హాస్పన్ బేదు జమాదారు సుర పురం నామల్లా
ను పిలుపించినంతట సోమలింగ నాయకుడు నవాబు వారి భేటీకి పోయెను. ముదగల్లు
వద్ద సింగన గుత్తి గ్రామం యందు ముకాము చేసి వుండగా అక్కడ భేటీ తీసుకొని గ్రామంతి
లోగబడి వుండగా సర్జా నాయకుడు నిండా సాహసం చేసి తీసుకొని నందున నవాబు సంతో
షం యిచ్చి ప్రతి సంవత్సరం ఇచ్చే సంస్థానం పేష్కషి ఖండణి మాఫ్ చేసెను గుడ్డంగార
పావుబవాబు మానం చేసె ఫ. ఇంకా నెల దినములు దండు వెంట వుండినట్లు అయితే నవాబు వారు

తాలూకు కవతాళం పరగణా ~~[struck out]~~ జె పాళెగాడు ఇవ్వవలెనని వుండి గజ్జెల నాయకుడు దం
డులో వుండేదానికి ఒప్పుదలలేదు అని కలవృత్తిసుక గుడిగుంటకు వచ్చెను.

ఈప్రకారం సురపురం వారికి వరికిరాము ములు విరుద్ధం లేకుండా వుండెను. బహిం
తి వెంకటప్పనాయకుడు నవాబు నాసరజంగు వారి దండు వెంబడిన కొన్ని సంవత్సరములు
వెంబడి మునిపి ఖైజు ఖర్చులకు రొమ్ము అడగనందున ముందర నవాబు నిండా దయచెయ్య
వలెనని వుండెను. ఇంతలో గాన నవాబు నాసరజంగు గారు కడప కందనూరు మొదలైన ప
ఠాణులతో హాతురై అందున కొన్ని దినములు వాదాం చేతూ వెయివార్ధను ఖాబసాలతు
జంగు వారి తట్టు నుంచి వుండగా ఆ తన్ని కందనూరివాండ్లు కొట్టివేసిరి. పిమ్మట సలా
బతు జంగు వారి వెంబడి బహిరి వెంకటప్ప నాయకుడు వుండెను. వారి మొహిం అయిన
౨౪ తర్వాత నవాబు వారి లో కలవృత్తిసు కాని తమ సురపురం తాలూకులో వచ్చి కొళ్ళకూరు
శ్రీ వంచయందు ముకాము చేసి వుండగా సురపురం యందు సర్వప్రపంచం తట్టిమహాలూ రా
యప్ప అనే వాడు చేస్తూ వుండెను. అతడు వచ్చి బహిరి నాయన్ని పిలుచుక పోతాను. కొన్ని దిన
ములు సురక్షితముగా వుండెను. పిమ్మట మొకాయక బహిరి వెంకటప్పనాయకుడు మృతుడా
యెను. అతనికి సంతానం లేనందున తట్టిమహాలూ రాయప్ప రమణప్పనాయనికొమారుడు పా
మినాయన్ని పట్టాభిషిక్తున్ని చేసెను. లోగడ ఇతని పేరు రామప్పనాయకుడనేది వుండ
గా పట్టాధికారి అయిన మీదట పామినాయకుడనే అభిధానం కల్గెను. సర్వప్రపంచం
తట్టిమహాలు రాయప్ప చేస్తూ వుండెను. అతడు గుడిగుంటకు తగిన పెద్దమనుష్యులను
పంపించి పోమలింగనాయనికిన్ని తమ్మనికిన్ని ఐకమత్యం గుడిగుంట యేహాజేబుకాం తరా
పుమారి ప్రత్నం చేసెను. పిమ్మట పామినాయకుడు క్వాదర నెరి తేసుకోవలెనని ప్రయత్నం చేసి
వచ్చెను. తట్టిమహాలు రాయప్ప మీదవేసేది ద్రోహారోపణచేసి సంహారం చేసెను.—

అతని అన్న సిద్ధరామయ్య అనేవాడు వుండెను. అతన్ని కొట్టివేయించి ఇల్లు దోచుకొనెను. తుప్పదహాలబళ్ల అనేవానికి కారుభారు ఇచ్చెను. కొన్ని దినములు సంస్థానం చేస్తూ వుండగా తిమ్మనభూపాల్లు అనేవాడు అక్కడి ధానాధ్యక్షుడు వుండగా అతని విూద సామినాయకుడు దయచేస్తూ వుండెను. సామినాయనికి దేవదుర్గం సంస్థానం కలిగి నాయకుడుగ నకామాత్రే తిమ్మమ్మను ఇచ్చెను. వివాహం నిండా సమారంభంగా అయెను. ఆదే

ఆదే సంవత్సరం సలాబతుజంగు వారి దండు వచ్చెను. సామినాయకుడు వారి దర్శనానికి పోయెను. అక్కడ వక్క నెల దండులో వుండగా ఇక్కడ సురపురములో పితూరి అంజ్జావేయిం దొరై వెంకటప్పనాయకుడు పాకనాటి సాళ్లె పెద్ద అనేవాడు వుండగా శత్రులు యేకమై అతన్ని సంస్థానం మీద వుంచి సలామచేసిరి. అందులో గురికారం సెరహావాలదారు తట్టు మంది తిరుగబడినందున వారిలో వారికి వ్యాజ్యమైనందున గోపళప్పను తీసుకొని శత్రులు పారిపోయిరి. ఆదే దినం సామినాయకుడు దండు వచ్చి సురపురం త్రువేసించి యథాప్రకారం సంస్థానం చెయ్యసాగెను. శత్రుత్వము చేసిన మందిని శిక్ష చేసెను. సామెంబన్న అనేవాడు వుండగా అతన్ని బహిరి నాయకుడు పెంచి వుండెను. కొన్ని దినములు జరిగిన పిమ్మట సామెంబన్న మీద అవకృప చేసెను. అతని తట్టున నలుబై మంది స్వాతంత్రం కలిగినవారు హుద్దారు సాశప మొదలైన వారు ప్రసిద్ధులై వుండగా సురపురం విడిచి గుడిగుంటకు వచ్చిరి. సురపురం వారికిన్ని గుడిగుంట వారికిన్ని మరిమి వ్యాజ్యం లేకుండా వుండెను. సామినాయకున్ను వారి మీద చాలా దయచేసి నడుపుతా వుండెను. అప్పటప్పటికి వొకరికి వారికి దర్శనమున్ను అవుతా వుండెను. కనకగిరి రంగప్పనాయనికిన్ని గుడిగుంట వారికిన్ని యెన్నడున్ను ద్వేషం కాకుండా వుండెను. రంగప్ప నాయకుడు గుడిగుంటకు వచ్చిన జాగీరోమటింగి

25 నాయకుని దర్శనము చేసుకొని జాగానాయకున్ని కనకగిరికి పిలుచుకపోయి వివాహంబ-

వారు మానములున్ను, గజములున్ను, గుఱ్ఱములున్ను, ౪. ఉపాయములు మొదలైనవి ఇచ్చెను. సర్జానా యకునికి మారుడు సోమసర్జానాయకునికి మారుడు సోమసర్జా నాయన్ను తనవద్దనే నిండా ఆదరణచేసి వుంచుకొనెను. సోమలింగనాయకుడు తనపినతండ్రి శివలింగప్పగారికి మాత్రే నరసింగప్పనాయనికి ఇచ్చి వివాహంచేసి ఉపచారంబులున్నవలసిన సామానులిచ్చెను.

అక్కడినుంచి కుదికుంటకు వచ్చెను. ఈప్రకారం ఆనందంగా రాచరికం చేసెను. తారుభారురాయప్పచేస్తూ వుండెను. ఈ నాయకుడంగా నాప్పుడమైత్రెను. ఈరాజు శాలివాహన శకం ౧౬౬౧ సిద్ధార్థినామసంవత్సరంలగాయతు ౧౬౭౦ ధాతునామసంవత్సరం వరకు ౧౦ సంవత్సరములు ధారతనంచేసి స్వర్గస్థుడాయెను. ఇతని భార్యలు ౧. జావివాళ్లివారిచిన్నది దేవమ్మ ౨. కనకగిరి రంగప్పనాయనికి మాత్రే లక్ష్మమ్మ ౩. గుంతగూళెంవారిచిన్నది పెద్దమ్మ ౪. బెల్లదమురడివారిచిన్నది రంగమ్మ. ఈప్రకారం వుండగా కనకగిరివారిచిన్నది లక్ష్మమ్మకు సోమసర్జా నాయకుడు కలిగివుండగా.

నెం ౧౯. సోమసర్జా నాయకుడు — ఈరాజు తండ్రికాలంచేసేటప్పుడు సన్నిధానమందునలేక కనకగిరి రంగప్పనాయనివద్దకు పోయివుండెను. తండ్రి దైవగతినిపొందినవర్తమానంపోతూనే రంగప్పనాయకుడు అల్లుని పిలుచుకొని కుదికుంటకు వచ్చి నిండా చింతచేసి రాయమ్మ ఆదిచేసుక పట్టభద్రులకు సమాధానంచేసి దివపాలయుద్ధాప్రకారంచేయించి పదిహేనుదినములు అయినతర్వాత సోమసర్జా నాయన్ను పట్టాభిషిక్తున్ని చేసెను. ఉత్సవాలయందు వచ్చినవారు. ౧. సురపురంనుంచి బహిరీ పామినాయకుడున్ను, ౨. దేవదుర్గంసంస్థానం కచ్చినాయకుడున్ను, ౩. జాలిహాళ్లినుంచి రాయసాహేబున్ను, ౪. గలుగుసంస్థానం వెంకటపతినాయకుడున్ను, ౫. కనకగిరి రంగప్పనాయకుడున్ను, ౬. గజేంద్రగడ నలకంఠవారున్ను, ౭. కప్పతాళంమొదలైనదేశాయిలున్ను, ౮. గుంతగూళెంవారున్ను,

వచ్చి వుండి మహోత్సవం సంభ్రమంగా ఆయను। లోగడ కారుభారు రాయమన్న చేస్తా వుండెను
సోమలింగి నాయకుడు చనిపోయిన తర్వాత సర్వప్రపంచం కనకగిరి రంగప్ప నాయనిది ఆ
యను గనుక రాయమన్న చేసే కారుబారు తీసి జమదార ఖానా నరసప్ప అనేవారు సోమ
లింగి నాయకుని కాలంలో సురపురానికి పోయి వుండగా తిరిగి రంగప్ప నాయకుడు పిలుపిం
చి అభయం ఇచ్చి ౧ నరసప్ప జమదార ఖానా, ౧ పాబ్బన్న మజుముదారు। వీరి ఇద్దరి
కి కారుభారు ఇచ్చి ఈ నజాగ్ నాయకుడు ప్రబుద్ధుడైన తర్వాత యేక ప్రకారం కారుభా
రు చెయ్యవలెనని చెప్పి నజాగ్ నాయకుని చేతి నుంచి తాంబూలం ఇప్పించెను। ఉభయుల
నుంచి పట్టాభిషేకం ఖర్చులు పట్టె వేయించి ఖర్చు చేసిరి। బడకప్ప అనేవారికి పెత్తను
ఇప్పించి మీరు ముగ్గురు యేకస్థులై నడుచుకునేది అని చెప్పి అంత మంది సంస్థానికులను
న్ను జమీందార్లకున్ను వస్త్ర పాత్రాలు ఇచ్చి సెలవు ఇచ్చెను॥—

గజేంద్రగడ నీలకంఠరాయ గారికి రామబాణం అనే సుల్తాని
ఇంతా బంగారు కడియాలున్ను, వస్త్రమున్ను ఇచ్చి పంపించెను। రంగప్ప నాయకుడు తాను
౨౮ కనకగిరికి వచ్చేటప్పుడు తన తల్లి నుంచి ౧ మానవ్వ సౌర బసిరి ౧ అన్నజెట్టి పెట్టిపో
యెను। బడకప్ప, పాబ్బన్న, నరసప్ప జమదారు ఖానా వీరు ముగ్గురు కారుభారు చేస్తా
వుండిరి నజాగ్ నాయకుని వద్ద మానవ్వ అన్నజెట్టి ఇద్దరున్ను ముఖ్యులై వుండిరి। ఉభయు
ల మాట రాజుకు పథ్యముగా వుండెను। ఈ ప్రకారం రాజరికం చేస్తా వుండగా మూడు నె
లల మీద టెంకాలకాకు బసాలత్ జంగు వారి దండు వచ్చి మెద్దినరాయకోట వాగ
ద్ద దిగెను। కాంతరా వుయ కాజేబు పోయి రెండు సంవత్సరాల దిక్షండలి ౧౩౦౦౦ ప.
దమూడు వేల రూపాయలు మీద వసూలు చేసుకు వచ్చెను। ఇందుకు ౫౦౦౦ అయిదు వేల రూ
పాయలు నగదు ఇచ్చినది। బాకీ మిగిలిన యెనిమిది వేల రూపాయలుకు గల్లు ఈ సూరప్ ఖాను వి

వారికి జామీను ఇప్పించిరి. పిమ్మట దండు లేచి పోయెను. యెనిమిది వేల రూపాయలకు కౌలు పేష్కస్తుకు వారు జామీను గపాడి సోమప్ప అన్నశెట్టిని అడిగినందున కారుబారు చేసే వారు వారికి సమ్మతి చెప్పక తప్పించుకొని ఇప్పించిరి.

ఈప్రకారం వుండగా రూపాయల వాయిదా వచ్చెను. ఉభయత్రుల ను జామీను మజకూరు వకీలు వచ్చి వప్పజెప్పి చేసిరి. అందుకు జామీను కారుబారు చేసేవారి మీద పవాడి సోమప్ప, అన్నశెట్టి ఆక్రోశ పడిరి. మానయ్య అన్నశెట్టి కలసి రాజుకు నానాని ధనుల జెప్పి బడకప్ప వెయ్యి పైన ముగ్గురి కారు జారు తీసి వేసి రాయమ్మలోపడకా రుబారు చేసి వుండెను. ఆమెకు ఇప్పించిరి. గనుక ఆమె వద్ద ౧ ఆరకొరి శక వర్షం ౧౬ మన్ .. ప్రా. ౩౬ లింగాజి ముజి ముందారు నీకు మారుడు పద్మన్న మజుముదారు లెక్కలకు కారుబా రు ఆ .. . లోపడ చేసిన వారు తమ ఇండ్లలో వుండి వారి మీద లెక్క పత్రం తీసి వారి సామా గ్రీకులకు చవుకు పెట్టించి బడకప్ప ఇల్లు దోచిరి. కాదువవారు పవాడి సోమప్ప మొదలైన జ నం టెప్పిరి గ్రామానికి పారి పోయిరి. గంగప్ప బడకప్ప మట్టుకు కుటుంబములో చిక్కిరి. వీరిని కైదు చేసిరి. ఈ ముదారు జామీను సప్ప మట్టుకు కనకగిరి రంగప్పనాయకుడు తన వానిపం పించి కనకగిరికి పిలుపించుకొనెను. సురపురం యందు బహిరి సామినాయని వద్ద ధానాధ్యక్షుడై న అమ్మన భాట్లది నిండా ప్రబలం అయెను. బహిరి నాయనికి పుత్రోత్సవం అవుతుంది అని నకునం చెప్పి వుండెనట. అదే ప్రకారం పుత్రోత్సవం అయెను. వెంకటప్పనాయకుడని నామ ధానం పెట్టిరి. నిండా సంతోషములో బహిరి సామినాయకుడు వుండగా సురపురం నుంచి కొంత మంది ప్రసిద్ధిగల వారు గుడిగుంటకు వచ్చి వుండగా లోపల నుంచి మర్యాద ఉభయ సంస్థా నాల యందు వుండినది. అక్కడి జనం ఇక్కడికి రావడం ఇక్కడి జనం అక్కడికి పోవడం ఈ మర్యాద వుండెను. ఖర్చులకు నిమిత్తం అక్కడి వారు ఇక్కడికి వచ్చిన నిమిత్తం వారి నికి కాగితం

పంపించి వెంటనే బహారి స్వామినాయకుడు తాను సుభాసా మూకతో పోయి కకెరి వారది
దెను. ఈవర్తమానం నజాఁ నాయకుడు విని సమస్తం సురపురం నుంచి వచ్చిన ప్రసిద్ధి జనం విన
రం. ౧. హనుమంతరావు. ౨. మానప్ప/ఈరబసెరి. ౩. మానమప్ప/సరదార బతు. ౪. చెన్నప్ప గూ
డారు. ఈ నలుగురు ముఖ్యులున్న ౧౧. లో నడవుండిన వారప్పలు ఇతని తండ్రి బడకప్ప బ
కకెరి గురికారు చెన్నప్ప. ౬. రాయసాహెబు ఖాన్ జాదె. వారుగాక ౨౦౦ జన మూన్నూ
రశీదు సు మూరున్నలుబై మందిని కకెరికి పంపించెను. అక్కడ మూడు దినాల యుద్ధం
27 చేసిరి. గ్రామంలో ఫితూరి అయినందున కకెరి తీసుక ఆ నలుబై మందిని సంహారం చేయించెను.

ఇంకా పేదవైన వారిని విడిపించెను. గ్రామంలో వుండే వారిచేత దండు
గ తీసుకొనెను. నేను లక్షాంతరం రూపాయలు నష్టమయిన తర్వాత కృష్ణానదికి అవతల
వుండే హుంశిబని మొదలైన విపరగాణాలు ౧౧౯ షపలిలో రాకే వేసుకొని రెండు సంవత్సరము
ల పర్యంతరం సురపురం కింద చేయకొని నలుబై వేలు రూపాయల పర్యంతం వసూలు చేసిరి. ఇది
గాక కకెరి దోచిన రూపాయల మాలివేరే. ఈప్రకారం ఉభయ సంస్థానాలకు వ్యాజ్యం
పడెను. ఈచొప్పున వుండగా తిమ్మన భూపాల అనుసంధానంతో అన్నచెట్టి అనేవాణ్ణి
పిలుపించుక తాన్ని మాట పలుకులు నడచెను. చక్కగా ఇత్యర్థం కాలేదు. పిమ్మట నరస
ప్ప జమదార ఖాను కనకగిరిలో వుండగా రంగప్పనాయనికి కాగితం వ్రాసి పిలిపించిరి.

అతని మారి పత్తునతవాని కూర్చు అయి తిమ్మన భూపాల్ జమదార
ఖాన్ నరసప్ప ఉభయులు గుడికుంటకు వచ్చి నజాఁ నాయకుణ్ణి పిలుచుకొని సురపురా
నికి పోయిరి. యెదురుగా బహారి స్వామినాయకుడు వచ్చి నజాఁ నాయని తల్లి లక్ష్మమ్మను
న్ను నజాఁ నాయుణ్ణి పిలుచుక పోయెను. అక్కడ పదిహేను దినములు వుండెను. తర్వాత
నజాఁ నాయనికి నలవు ఇచ్చి పంపించేటప్పుడు కకెరి ఆది చేసుకొని [illegible]

నకా మొదలైనవి యథా ప్రకారం ఇచ్చి వక నజమున్ను గుఱ్ఱం వస్త్ర పాత్రాలు ఇచ్చి బహు
మానం లో వెంట తిమ్మన భొట్లు నరసమ్మను ఇచ్చి పంపించెను॥

సుర పురం నుంచి కైలాసకి వచ్చి (నీ) సోమేశ్వరుని దర్శనం చేసుకొని కొంతోది
నం గుడిగుంటకు వచ్చిరి. గుడిగుంటకున్న మూడు కోసులు నైరుతి అమరేశ్వరం అనే క్షేత్రం వుంద
గా అక్కడ శివునికి ఉత్సవం చేయించి అక్కడ నుంచి పరస్పురం నజర్ నాయని పిలువక
కనకగిరికి పోయెను. అక్కడ ఉత్సవం అయిన పిమ్మట రంగప్ప నాయకుడున్ను, తిమ్మన
భొట్లున్ను ఆలోచన చేసి నరసప్ప జమదారు ఖాని పత్రం సాతుళ్లై కారుబారు నజరా
యనిలో చెప్పి పంపించిరి. సర్వులు నరసప్ప చెప్పిన ప్రకారం విన వలెను అని ఈ ప్రకారం ఆ
లోచన చేసి, ౧॥ కాంతరావు॥ ౨॥ అన్నజెట్టి। ౩। షింషేరు బహదూరు బడేబా। ౪। కరిసిద్ధ
రామచంద్ర। ఈ వలు గుడిని కనకగిరి లో వుంచి నజర్ నాయకుడున్ను, తిమ్మన భొట్లున్ను
జమదారు ఖాన నరసప్పను, రంగప్ప నాయని తట్టున పాత్రుడు బుడ్డప్పను న్ను. వారి
ని పాంజీ బుక్క నాయుడు కనకగిరి నుంచి పిలుచుకొని గుడిగుంటకు వచ్చెను. లోగడ దైదులో వుం
చబడక పోయి వచ్చిన్న. వారి ఇద్దరి చేత దండుగ తీసుకొన్నది వచ్చిన్న లో ౩౦౦౦ రూపాయ
లు ౧౦౦౦౦ బదకప్పులో పది వేల రూపాయలు వాప్పించుకొని జామీను తీసుకొని విడిచిరి.

నిరి
ఇంకా కొంత మంది లోనున్ను దండుగ తీసుకొ[illegible] ఈ ప్రకారం రెండు
సంవత్సరములు రాయమ్మ కారుభారు వుండెను. దాని మీద ఒక కనకగిరి వారున్ను, సురపు
రం వారున్ను జమదారు ఖానా నరసప్పను కారుభారు ఇప్పించిరి. వచ్చిన్న నరసప్ప జ
మదారు ఖానా ఏకమై కార్యం చేస్తూ వచ్చిరి. ౧ శివప్ప అరకెర। ౨। పద్మన్న మజుముదా
౨౬ రు। ౩। అయ్యప్ప। ౪। శికెర దమల్లేశా। ౫। సవపేత మన్నాకారులు. ఈ మొదలైన సామాదారు
లలో దండుగ తీసుకొనిరి (చిట్టి లింగప్ప అనే వాళ్ళ కొట్ట- ... రూపాయలు తీసు[illegible]

రామచంద్రయ్యకు కీరమత్తు ఆయుధం బట్టి బహుతా వెయిదయ్యైన వారిని పూరికి వెళ్ల
గొట్టి అన్న జెట్టి తాంతరాయుడు కనకగిరి మంజుశలవులను కవచ్చి తమస్థళంలో వుండి నరసప్పన
వస్వతంత్రుడై మెవారు సుద్దా చెయ్య పోతే ను. అన్నిపనులకు వ్యాపకుడై తన కుమారుణ్ణి నకౌల
ళ్ళం పరదేశముఖున నరసప్పను మళ్ళైన వాడేంద్రరాయుడికి ఇచ్చి వాడాంచేసెను. మూడు
వేలరూపాయల పట్టాతం ఇచ్చి ఖర్చు చేసెను. ఈప్రకారం చేసినందున తిక్కలరాజు సన్నిధాన
మందు వుండిన జనానికి విరుద్ధమై వుండెను. మరి కాంతమైన బలకప్పుతులు మాయమైన పటా--
-- పాజెట్టి య్యప్పకున్ను. నరసప్పకున్ను. విరుద్ధం పడినందున నరసప్పగారి మీద యజమా
నుడు కాంతసిద్ధం యుద్ధాయను. ఆరీతి వెరెండు వేలల పట్టం తం కారుభారుచేస్తూవచ్చెను.

ఆ తరువాత నరసప్పస్వతంత్రుడై లేక పోయెను. సురపురం వాడితోట్లు
మంచి తిమ్మన భూట్లు నరసప్పను స్థాపనచేసి సురపురానికి పోయిన పిమ్మట తిమ్మన భూ
ట్లు ప్రపంచమే మిన్నక ఉండిన్నట్టు వుండెను. సురపురంలో సామినాయకుడు తిమ్మనభూట్లు
చెప్పినట్టుగా వింటూ వుండినందున జమదార ఖాన నరసప్ప అంతరంగంచేత మిక్కిలి పీపం పింది
నారత్క్షణం మందేగం ౨ను. నూరు గుర్రాలున్ను. ఈపోజులో తిమ్మన భూట్లు గుడిగుంటకు
వచ్చెను. యజమానునికి సమాధానం లేక గుట్టమీద పోయెను. అక్కడ తన మందిని కూడాతో
ని జాగ్రత్తగా వుండెను. తిమ్మన భూట్లు నరసప్పగారి ఇంట్లో దిగి వుండెను. రాజుకున్ను న
రసప్పకున్ను అప్పుడప్పుడు వచ్చినందున తిమ్మన భూట్లు ఉభయులకు దాలూపశమనం చేసి
సురపురానికి తిరిగి పోయెను. బ తిరిగి సామినాయనికి ఈ వర్తమానం చెప్పినందున సాంభ్రమాడం
పట్టి కనకగిరి రంగప్ప నాయనికి కానితం వ్రాసి తరిన వారి కంపించెను.

తత్క్షణం మందే రంగప్ప నాయకుడు గుడిగుంటకు వచ్చెను. సురపురం
నుంచి తిమ్మనభూట్లు తిరిగి నపోజులో కూడా వచ్చెను. ఉభయులున్ను గజార్ నాయని

క చెప్పే విధాలచె ప్పిరి. శ్రీరామబలరాజూకు సమర్థకం కానందున తిరుంగప్ప నాయకుడున్ను భార్యల్లున్ను తమస్థలాలకు పోయిరి. తదనంతరం శ్రావణమాసములో గోకుల అష్టమికి సుర పురంయందు ఉట్ల తిరుణాల ఉత్సవం అవుతావుండగా బళ్లారి నాయకుడు సర్జానాయ న్ని పిలిపించినందున రాజు నరసప్ప గ్రామములో వుంచి తాను సుర పురానికి పోయెను.

ఆ కరద మహోత్సవం చేశారా ఆయిన తర్వాత సలవు ఇచ్చేటప్పుడు నరసప్ప విషయం బళ్లారి నాయకుడు చెప్పినదా కు బూదిహాళ్ యగ్రహారం నాచేస్తే వాండ్లను శిక్ష చెయ్యవల సినది. అని సర్జానాయని లో వచనం తీసుకొని వెంట వుంది పుణ్యామున్ను తిమ్మనభాట్లు కూడా ఇచ్చి పంపించెను. సర్వేలు సుదినుంటకు వచ్చి నరసప్ప విషయానికి నానా విధములచె ప్పిరి. రాజు మనస్సు నతేనందున - జ్వర చూచి సమయం మీద దృష్టి పెట్టి నరసప్పకు బుద్ధి
29 తెలియచెప్పి యజమానుని యొక్క ముఖ్య ప్రకారం నడుచుకునేది అని పాదిషా మప్పుకున్ను నరసప్పకున్ను హితవు పరచి తమస్థలాలకు పోయిరి. వాంబ్బన్న ముజుమదారు నికి శరీరం స్వస్థం లేనందున చేత అంత్యకాలం వేళ తనకు వాళ్లు వెంకప్ప, పద్మన్న ఉభయులకు యజమా నునికి న్ని సామాదికులలో చెప్పి వారి చేతులలో పెట్టి మృతుడైనందున ఆ స్వామి వారం రాజు పట్టి వెంకటప్ప చేత శేవ తీసుకుంటూ వుండెను. సుదినుంట మీద రాజ్యం చెయ్యవలెను అని తిమ్మనభాట్లు మనసాం ఇచ్చ వుండెను. పౌజు బుసత్తెప్పను పంపించి సుచే దాండక దక్కను ప్ప- - కూరయ ఉపాధి పాదుషా మప్పును పిలిపించి యేమైనా కుచేష్ట చెయ్యవలెను అని ఆలోచన చేసి వుండెను. సత్తెప్పకు అంతరంగం ఈ వర్తమానం తెలియనందున విషప్రయోగం సత్తెప్పను [illegible] కృష్ణానది వద్ద గద్దని అనే స్థలానికి పోయిరి. కల్లప్పానిష్టి అనే వాళ్లే నగరు సారు పత్నం వుండెను. వెంట తిమ్మనభాట్లు కోటలో కూడా వుండెను. ప్రమాణం చేసి రాజును సురపురానికి పిలుచుక పోవలెను. అని సత్తెప్ప కరారు చేసి వుండెను.-

కర్లప్పా నిష్టలో ప్రమాణం చెయ్యవచ్చు ఇప్పిస్తాను అని చెప్పుచుండెను. నిష్టకర్లప్పా సర్కారు వారి నిక్రయ లో పిలుచుక పోయెను అని అంటారు. కర్లప్పుడు ఎప్పుడూ నాకు ప్రశస్తం కనపించవేదు. నేను ప్రమాణం చేసేది లేదు. ఈ కార్యం కృత్రిమంగా కనిపిస్తా వున్నది అని సత్తెప్పకు చెప్పినందున అతడు సర్కారు వారికి సలాము చేసి చెప్పినట్టు నేను చేసినది నాకే తెలుసు భగవంతుడాయెను. ఇంక మీరు ఇటు తమరు ఆలస్యం చేయక గుడిగుంటకు పోవలసినది అని చెప్పినందున తక్షణమే దేశాయి ప్రయాణమై గుడిగుంటకు పోయెను. సత్తెప్ప కర్లప్పకు లిస్సస్థలాలకు పోయిరి. ఏమ్మటి అక్కడ నుంచి తిమ్మన భాట్లు సురపురానికి పోయి బహిరి పాలి నాయని లోపేని పోనివి చెప్పి. కర్లప్పచేత పది వేల రూపాయలున్ను సత్తెప్పచేత అయిదు వేల రూపాయలు దండుగ తీసుకొని కర్లప్ప కారుభారు తీసి వెలుపట వేసిరి॥ —

సత్తెప్పను నిర్మూలించేసిరి. వీరుడు భయము లేని మార్గానికి కట్టుబడి వెందుకు గుడిగుంట సంస్థానం పరిణామము ఆయెను. తర్వాత సురపురం వారు గుడిగుంట మీదకి తిరిగి ఉపద్రవం చెయ్యసాగిరి. గోనపట్లో. బావి వాళ్ల వద్దకై జు పెట్టి లాలూ తాము దస్తావేజులు సాగిరి. జమదారు భీమా నాయక సప్పు పక్షపాతమై వారి మీద ఉపద్రవం చేస్తారు. అని వరసప్ప కారుబారు తీసివేసి ౧ పాటి సోమప్ప ౨ అరకేరి నరసప్ప. ౩. వెంకన దాక్షిణ్యప్ప. వీరికి కారుభారు ఇచ్చెను. నరసప్పని మార్గల్లో వుండెను. సురపురం వారి ఉపద్రవం అతిశయం ఆయెను కో
౩౦. దూరు సాంటీలు మరి ఒక్క ఫితూరి తోడుగా దూరికి సురపురం వారి ఫౌజు తీసుక వచ్చెను గ్రామం యుద్ధం చేసెను. ఇంతలోగా గుడిగుంటను చిక్కు ముట్టుకు దళం పోయినంత టువారి ఫౌజు శాతి వాళ్లకి పోయెను. అప్పుడు గుడిగుంట లో గ్రామం స్వాల్లోన్ము పెట్టి వుండి ౧ జమాదారు సయ్యాజి ౨ దేవజి మానె. తెప్పైథ షత్తేర సిద్ధోజి ధూపాళ యీ మొదలైన జమాదారులున్న వుండి వీరు పోయి కొడూరు బహాదు చేసుకొని రెడ్డికి మారు ల్ని పట్టుక వచ్చిరి

శర్జా నాయకుడు కోపం చేసి రామేశ్వర కోట కట్టించి చంపించెను. ఉభయసం
స్థానాలకున్ను అకారణం విరోధం పడెను. జమదారుఖానా నరసప్పనాయుడు చేసిరి. పదాతిసో మళ్ళ
వెంకటపతి నవాబు కారుబారు చేస్తూవుండె అరిగి క్రొంత దళముల్ను నూతనంగా వుంచినది. ఆ
జమచేర్చి దివాను జి శిరస్తాదారు. సాలంబై ౧౪. ౯ జమా జి. ౧౫. మామూళ్లు పల్లకీలు, ఆ ప్రకా
రం మూడు నాలుగు ఉత్తరాలు వుంచిరి. దినములెండు నాలుగు రూపాయలు ఖర్చు తగులుతూవుం
డెను. గ్రామములో జమదారుఖానా నరసప్ప తట్టున వుండే సంబంధులకు వారి వెంట్లతాను
సారం విచారించి దండుగ తేసుకోసాగిరి. దేవదుర్గం సంస్థానం కవిచి నాయకుడు గుడిగుం
టపాలి సాబు మానం చాలా కలిగి తనతట్టు నుంచి జగతాపి వెంకట్రాయన్ని వెంబడి నమంది
ని ముందు ముందు సరంజాము మీద మీద అంపిస్తూ వుండెను. జాబులున్ను దినం ప్రతిదిన
మున్ను పంపిస్తూ వుండెను. తెలుపు విషయానికి అనుమానం చెయ్యవని లేదు ఇన్నిటికిన్ని
ము ఉన్నాను చింత చేయ పని లేదు అనిరామేకమనస్సులో పంపిస్తూవుండెను. కారణం
తమమంటే పాలిచి నాయని అక్కరాయమ్మను ఈ శర్జా నాయని తాత అయినవో
ముశర్జా నాయనికి ఇచ్చివుండిరి గనుక ఆమె మొక్కువులో విజ్ఞాకిలిచి నాయనికి
చాలా వుండెను. కనకగిరి రంగప్పనాయనికి న్నిపోరి మీద మమత చాలా వుండెను—

తనకు మారు ఇక నాన్న వెంచ్చు మమత శర్జా నాయని మీద నిండారకద్ద
గనుక మందిని ముందు ముందు బాణాలతో కూడా తగిన వారిని వెంట పంపిస్తావుండెను. స
మయం వచ్చినట్టు అయితే సేనే వస్తానని జాబులున్ను పంపిస్తావుండెను. పూర్వం
తనకు మూర్తేను శర్జా నాయనికి ఇచ్చి వుండి నిశ్చయం చేసుకొని ఉంగరం పెట్టి వుండె
ను. పిమ్మట రాయమ్మ దేవదుర్గానికి పోయి వారికి వీరికి బుణానుబంధం తన నుంచిపో
రాదు మునుదర అదే లాంఛన వుండ వలెను అని తన తమ్మునికి సాదావి ధవయులచెం

కుంచమ్మ అనే కన్నప్ప నిశ్చయము చేసుకొని ఉంగరం పెట్టి వుండిరి గనుక కనకగిరివారికిన్ని దేవదుర్గం వారికిన్ని వైరిపక్షం కావలసిన వచ్చి అగత్యం పట్టెను. కుడితిగుంట గ్రామం యందు మూన్నూరు గుర్రాలున్ను, ఇంకా గ్రామం మందిన్ని కనకగిరి, దేవదుర్గం, ముదగల్లు తాలూకు కరద

31 కల్లు, కెల్లూరు, లింగసూగూరు మొదలైనవి కలసి 3000 మందిన్ని వుండెను.

ఇందుకు ఖర్చు ప్రతిదినం 1గం రూపాయలు రాజు మరానడుస్తూ వుండెను. యువ్వరిని అంటుంటా దండగ పట్టిన దిపని జరగడం లేదు. అందు మంచి గ్రామంలో ఆ సామియో స్వత విచారించి దండు గతేసుకొని పనినడిపిస్తూ వుండిరి. జమదారు ఖానా నరసప్ప దివిటె కం - లేదు. ఇంతలో శాస్త్రిధీరేంద్ర స్వాములవారు వచ్చి వుండిరి. స్వాములవారి పరంగాన రసప్పది ఇస్తుర్థం కావలసి వుండెను. ఒకటి రెండు కలములుంచి తా...నికి రానందున సర్జా నాయకుడు స్వతంత్రుడుగాక చిన్నతనం పోపవున్నారు. కీర్తి అపకీర్తి తెలియక స్వాములవారికి శలవు ఇప్పించి పంపెను. రెండు నెలల మీదట రాజుకు చెప్పి సర్దార్ జమదారు ఖానా నరసప్పను షాకాపేసి సంహారం చేసిరి. అని యూ వత్తు తెలిసెను. అందుకు యజమానుడు విని చింత చేసెను. తర్వాత సంతోషం ఆయెను. వాని ఇల్లు దోచుక చౌకతేసి వేసిరి—

కొందరి వల్ల వినికిడి ఏమంటే నరసప్పను సంహారం చేయించినందున లో రాజుకు ప్రతిబంధం ఘటించినందున సువర్ణ విగ్రహం నరసప్ప పేరిట చేయించి పూజిస్తారు అని వినబడినది. అతని అన్న కృష్ణప్ప అనే వారు వుండిరి. అతడు దివాన్ పోటు చేసి బ్రాహ్మణులలో కలిసెను. నరసప్ప విషయానికి యువ్వరు పాపం కట్టుకొని రోతా తాత్కాలికం ఫలం అనుభవించిరి. రాజు ముట్టుకుని దోషుడై వుండగా కొంత మంది అనుచితంగా ర్యం చేసినందున సంస్థానానికి దోశాలోపణ మట్టుకు ఆయెను. సురపురం వారు గోనవట్ల, జావివాళ్ళలో షైజును పెట్టి కుడితిగుంట తాలూకా మీద స్వారి చేస్తూ వుండిరి.

తిమ్మనభూపాల్లు బహరి సామినాయనికి నానావిధములబోధించి సగరు నిష్టకర్లప్ప శహాపురంలో వుండగా అతన్ని పిలిపించి సమాధానం చేసి కారుబారు ఇప్పించి గుడిగుంట తాలూకామీద మొహింపం పంపించిరి. రబ్బైరు అనగా మూట్లు మూపంశనగ-గాధుమ చక్కా పంతి వుండగా కర్లప్ప తనమూకతో వచ్చి జిరాయతు చెరపి మేదినాపురం మొదలైన గ్రామాల షాణిక కలుపుకొని గుడిగుంటు పర్యంతరం వచ్చి యుద్ధం చేసిరి. వారి తట్టువారి తట్టు ఆమ్నడు పద్రవం అయి కర్లప్ప నిష్టి మేదినరాయకోట విడిచి రెండు మతాములు చేసి గద్దెలగట్టికి పోయితది. తిరిగి గ్రామం ఘట్టిగా వుండెను గనుక నిలవగల్లు పర్యంతరం ఆగ్రామంవారు వచ్చి యుద్ధం చేసిరి. గనుక గెద్దెలగెట్టు విడిచి కర్లప్ప సురపురానికి పోయెను.

తిమ్మనభూపాల్లు బహరి నాయనికి చెప్పినదాకర్లప్ప యేమి పనిచేసుక రాలేదు. వర్తకులు గనుక తన పసారం దుకానం దినుస్సులు అమ్మక వచ్చెను. అనివిరుద్ధం మాటలు చెప్పి బహరి సామినాయనితో కర్లప్పమీద అస్వారస్యం చేసెను. పెద్దకర్లప్పనిష్టికి కారుబారు ఇప్పించి తాను ముఖ్యస్థుడై వుండెను. భూపాల్లు చెప్పినట్లు బహరి నాయకు దువింటూ వుండెను. బ్రాంహ్మణి ఆక్రోశం గుడిగుంటమీద చాలాం వుండెను. వక-కాలంలో దండి ఫౌజులో బహరి నాయన్ని పిలుచుకొని గుడిగుంటకు రావలెను అనిఅలో 32 చన వుండెను. ఇంతలోనా అశ్వర్థరాయడు అనేవాడు గుడిగుంటు విడిచి సురపురంలో వుండెను. తిమ్మనభూపాల్లు అశ్వర్థరాయని మీద మమత చెయ్యసాగెను. అశ్వర్థరా-యడు చెప్పినట్టుగా భూపాల్లు వినసాగెను. కారుభారు పెద్దకర్లప్ప నిష్టిన్ని, సుబేదారు-వెంకట్రావు అనేవారు చేస్తూ వుండిరి. బహరి సన్నిధానమందు తిమ్మనభూపాల్లు. అశ్వర్థరాయడున్ను వుంటూ వుండిరి. వీరిద్దు భయుల మాట బహరి నాయనికి పథ్యం కనుక నానావిధాల బహరికి బోధనచేసి గుడిగుంటమీద ప్రమోగంచేసెది

ణంచేసిరి. గుడికుంటరాజ్యం అంతా పాడుబడి గెలిచిన్నవాళ్ళ... యెరవేలా, ఆరెండుగ్రా
మాలు నిండి వుండెను. వయిలిబగి వేలుకైనవి తిరిగి తమ అమలు చేసుకొనిరి. గుడికుంట
సంబాళ చేర్బస పప్పు, జెట్టియ్యా, గొల్లపల్లె విడిచి సుకపురానికి పోయి చెప్పుతా వుండిరిగ
దా గుడికుంటలో ఫితూరి వున్నది. మీరు పోయినట్లు అయితే గుడికుంట మీ చేతికి వస్తుం
దిఅని చెప్పుతా వుండిరి. బహరినాయకుని మనస్సులో రావలెను అని అపేక్ష వుండెను. పై
జూన్ను జమహెయ్యసొంగిరి. తర్వాత జమదార ఖానా నరసప్ప కాలంచేసిన ఖిస మాబూరవి
స్థట్టుగానే తా తర్స్రరం చేసిరి. నాలుగు అయిదు నెలలు అయిన పిమ్మట ఫ్రతా బహరినా
యకుడు(ప్రు)యాణం అయ్యి గుడికుంటకు వచ్చెను. రాత్రి చౌకపం పంపెను గ్రామం
చేఫకరిగా వుండెను. 118 షసలి కార్తీక శుద్ధ 11 లు గుడికుంట ముట్టవేసెను.—

గనుక గ్రామంలో జాగ్రత్తలైరి. గుజ్జం మంది గ్రామంలో వుండెను. లేవ
తేమాదంశజార్ నాయకునికి తెలిసి నక్షత్రాం గుడికుంట మీద పోయి ఫిరంగీకి దందంబెట్టికుం
దుగుండు వేయించెను. నాలుగు అయిదు గుండ్లు కొట్టించెను. మొదటికొమ్మవా
డుంపడెను. తర్వాత నాలుగు అయిదు మంది చచ్చిరి. ఆకటడ నిలవలేక బహరినాయ
కుడు మేదినరాయ కోట మీద దిగెను. దినము యుద్ధం చేస్తా వుండెను గ్రామం బందో
బస్తువుండి ఊరు వెళ్ళివచ్చి యుద్ధం చేస్తా వుండిరి. గుడికుంటలో వుండు సరదారుడుగు
లికారుపవాడి నో పప్పు జెట్టియ్య మొదలైనవారున్ను వారి ఇంటిజన [illegible]
మంది మట్టుకు వుండగా వారు మందిని తీసుకొని గ్రామం చుట్టూ తిరుగుతా వుండిరి
రెండు నాలుగు మాట్లు గ్రామం మీద నిండా (ప్ర)యత్నం చేసిరి. ఫిరంగి దెబ్బలకు నిలవలే
క ఆకటడ మందివేచి పెరుచిన్నవాళ్ళకి పోయి ముట్టవేసిరి. గ్రామంవారికిన్ని వీరికిన్ని
యుద్ధం నడిచి కొంత మందికి ఉపద్రవం అయినను గ్రామంలో [illegible]

గ్రామం తీసుకొని తాకీదు వేసుకొనిరి. కనకగిరి రంగప్పనాయని కప్పి బహారి నాయనికి స్వీకా
ర పత్రాలు నడుస్తూ వుండెను. మీరు వచ్చినట్లు అయితే లోగడ మీకున్నటువంటి పెయిన్నె వాళ్ల
గ్రామం మీ స్వాధీనం చేస్తాము. మీరు చెప్పినట్లు చావింటాము అని బహారి నాయకుడు కా
గిదం వ్రాసి తగిన వారి చేపించిన తరువాత రంగప్పనాయకుడు ౧౦౦౦ గుర్రాలు స్వార్ ౪౦౦౦ కా
లుమంది లోమా మొబిలా వుషోర్పడి అంత్రాజ్ఞీపంతులు మొదలైన సాయికి నామాంకి
౩౩ తం జవాబు లిన్ను తోసముదాయం పిలుచుకొని గుడిమంటకు వచ్చెదిగెను. నారప్ప ము
తీర్నిబహారి సోమోబు వద్దికి పంపెను. వారు అచ్చి గడావ ఉభయపక్షములదర్శనం
అయిన పిమ్మట మీరు చెప్పిన ప్రకారం చేస్తాము అని ముత్తీనారప్ప వెంబడిన అప్ప
ఘర్ రాయల్ని ఇచ్చి చెప్పి పంపించెను.

ఉభయులు వచ్చి రంగప్పనాయనికి చెప్పే విధాలచెప్పి కరదక్కల్లు
అనే గ్రామానికి పిలుచుకొని పోయి బహారి వారికిన్ని రంగప్పనాయని వారికిన్ని అయి
న వోళ్లుకాళాపురం మధ్యేనూ తన దర్శనం అయెను. ఉభయులు యేకాంతంలో నుమా
ట్లాడి నందుకొన వక మాట అయినా విదర్శనం రాక పోయెను. పెయిన్నె వాళ్లనిచ్చి విడువనందు
న ఉభయులకున్ను వైమనస్యమై తిరిగి కరదకల్లుకు వచ్చెను. బహారి సామినాయకుడు
సుర పురానికి పోయెను. గుడిమంట సంస్థానానికి అపకీర్తి వచ్చెగదా సామినాయకుడు
వచ్చి సంస్థానానికి ఉపద్రవం చేసి పెయిన్నె వాళ్లు తీసుకొని తన గ్రామానికి పోయెను. అ
ని వ్యసన పడుతూ వుండగా రంగప్ప నాయకుడు మేదినరాయ కోట వంక మీదది
గజ్జ నాయన్ని పిలుపించుకొని దర్శనం తీసుకొన్నా నానా విధములప వర్ధానం చేసి
చెప్పిగదా నా మనప్పున గుడిమంటకు వచ్చి సామినాయకుని లోయుద్ధం చెయ్యవలె
నని ఆలోచన చేసుకొన వస్తిని. బహారి సంధానం పెట్టి మీరు చెప్పినట్లు చావింటాము

ని చెప్పి పంపించినందున వారి దర్శనం చేసుకొంటిని. కనుక ఆ దినమాట ప్రకారం గావేదు
తన కార్యం మట్టుకు చేసుకొనెను. అయితే చింతమేమి నీవు సావధానుడవై వుండినందున
ఈశ్వరుడు నీకు కల్యాణం చేసును. అని సమాధానం చేసి గుడిమంటకు వచ్చిన దినం వుండి అం
తమందిని చూచి వస్త్ర పాత్రాలు ఇచ్చి సెలవు తీసుకొని కనకగిరికి పోయెను॥—.

కొన్ని దినముల మీందట దేవదుర్గంకి లించి నాయకుడు తనవా
రిని సర్జా నాయకుని వద్దకు పంపించి పిలుపించినంతట సర్జా నాయకుడు సమస్తం త
న ఫౌజు మందలోలో కూడా పిలుచుక దేవదుర్గానికి పోయెను. కిలారి నా
యకుడు చందవకెరి పరియంతరం యెదురుగా వచ్చి పిలుచుకపోయి పది దినములు
వుంచుకొని ఖర్చుకు 1000 వెయ్యి రూపాయలున్ను, తకాలు ఖుద్దుమున్ను, వంటెను ఈ ప్రకా
రం ఇచ్చి వారి సామాద్ధికులకు వస్త్రపాత్రాలు ఇచ్చి ముందర సంస్థాన విషయానికి సాభి
మానం మాటపలుకులు చెప్పి ఆదరణతో సెలవు ఇచ్చెను. మహాపురుషుడైన నరసిరి
యప్పయ్యన్న దేవరు సర్వసామాదికమంతలితో భోజనం చేయించి రాజాకు వస్త్ర
పాత్రాలు ఇచ్చెను. అక్కడనుంచి అరకెరికి వచ్చెను. అక్కడ వుండే మానెయ్యరియదురు
గా వచ్చి పిలుచుక పోయి ఖర్చులకు ఇచ్చి రెండు మూడు దినములు వుంచుకొని సెలు
వు ఇచ్చి పంపించెను. అక్కడనుంచి గుడిమంటకు వచ్చినాలుగు నెలల పర్యంతరం చాలాత్ర
మపడెను. బసాంతి సామినాయకుడు కృష్ణా నది అవతల యాతకల్లు పారసాపురం
54 రెండు స్థానాలతో పెట్టుకతిరిగి ఇతవలస మర్తం గుడిమంట తాలూకా స్వకేర
శీలో కూడా బలవంతంతో తీసుకొనినందున తిమ్మనభూపాల్లు తన సంస్థాన
లను అక్కడపెట్టి ఆ వలుచేస్తావుండెను. మూడు సంవత్సరముల పర్యంతరం రాజ్యం
సురపురం వారు చేసిరి. ఈ ప్రకారం అయినందు నరాజ్యం పాడు అయి గుడిమంటలో

వున్నదైతులను దండుగ పెట్టి కాలక్షేపం చేస్తావుండిరి. తర్వాత బ్రాహ్మణ్లు కొందరికి కళసప్పను స
ర్జానాయని వద్దకు పంపించి సమాధానం పెట్టినందున సర్జానాయకుడు ఉన్నపయ్యం మీద దృ
ష్టి పెట్టి అంగీకారుడైతనతట్టు నుంచి కాంతరావును పటకన దాట్టి కృష్ణప్పను పంపించెను.-

అక్కడ మాట పలుకులు మాట్లాడుకొని వచ్చిరి. తర్వాత పవాడి సోమప్పను
పంపించినంతట బవాడి సోమేంబు మమతా పూర్వకముగ పవాడి సోమప్పకు సమాధానం చెప్పి త
న తట్టు నుంచి సుబేదారి వెంకటరాయన్ని అప్పాజీరాయన్ని పంపించి దళవాయిల మధ్యస్తం మీ
దపిలుపించినంతట వారి మధ్యస్తం మీద సర్జానాయకుడు సురపురానికి పోయెను.
బవాడి సర్జాల దర్శనము ఆయెను. అయిదు దినములు నిండా అంత్యకరుణ చేసి వుంచుకొని
వస్త్ర పాత్రాలు సర్జం తోకూడా ఇచ్చి కృష్ణానది అవతల రాజ్యం మాయిని పరగణాయిచ్చివేస్తే
వాళ్ళు మొదలైనవి ఇతవనవ్వని అని చెప్పి సమాధానం చేసి వెంట నిష్టికర్లప్ప భీమరావు, అ
ప్పాజీరాయని అన్న కృష్ణప్ప, కొంతమంది దళిత మందన్ని ఇచ్చి పంపించెను. పరసపురం ఆమ
రేశ్వరుని రథోత్సవానకు వచ్చి ఉత్సవం చేయించి గుడిగుంటకు వచ్చెను.

తర్వాత నిష్టి మొదలైన వారికి శలవు ఇచ్చి పంపించెను. సురపురం వారితో
తిరిగి సన్నాహం చేసి నది దేవదుర్గం రాజు కటిచి నాయనికి సమర్పకం లేకయుండెను. అతని మా
టఉల్లంఘన చేసి సంధి చేసిరి. సంస్థానం పాము నాయతికటిచినాయని మీద వుండెను. కటిచి
నాయకుడు చెప్పిన ప్రకారము సర్జానాయకుడు వింటూ వుండెను. సురపురం వారికి వీరికి కాగి
దపత్రాలు నడుస్తూ వుండగా ఇంతలోగా సురపురం వారికిన్ని తుప్పుద సోలబట్ల వారికిన్ని
లో వుండే వారికిన్ని విరోధం వచ్చినందున సోలబట్ల ఫౌజు నిమిత్తం సురపురం గురికారు పవా
డి సోమప్పకు కాగితం వ్రాసి దానిని సముదాయం తో కుమ్మకు వచ్చినట్టు అయితే నేను మో
గతానుసారం కార్యం చేసి ఇస్తాను అని మీద మీద కాగితాలు వస్తూ వుండెను.

ఇదేప్రకారం సురపురంనుంచి న్ని కాగిత పత్రాలు వస్తూవుండెను. ఉభయ పక్షములలో సర్జానాయనికి అనుసంకటం వచ్చినది నందున దేవదుర్గం కలిచినాయకునికి ఈసంగతి కాగితంవ్రాసి పంపించినంతట అందుకుప్రత్యుత్తరంవ్రాసెగదా, నీవుసురపురానికి కుమ్మకు పంపించవనివేడు. అనివ్రాసినందున తనఫౌజును నంగప్పసుబేదారుతోవెంబడిన సోలబళ్లాతట్టు పంపించెను. సురపురానికన్నివెనుకవుంచి మూకను పంపించుతాను అనిపమపక్కంగా కాగితాలువ్రాసిపంపించెను. తర్వాత సోలబళ్లవారినగిరి నుంచిసురపురా
౩౫ నికిరెండు పత్రవంశానాచేసెను. అక్కడ మందినిండాచేతుపైతి. దేవదుర్గంకి కలిచినాయకుడు వెంకటపతినాయకుడు ఫౌజుతీసుకసురపురంమీద వచ్చిదిగెను. పాంమినాయకబాంశీశికప్తులోవచ్చి కలిచినాయకుడుచెప్పినప్రకారంవినసాగెను.

కలిచినాయకుడు సర్జానాయన్నిపిలుపించెను. తక్షణమందేప్రయాణమై సురపురానికిపోయెను. అక్కడపది దినములువెళ్లుతాని సోలబళ్లకున్నబహరినాయనికి న్నిగానావిధములసమాధానంచేసి గుడిగుంటరాజ్యంపమత్రంవిడుపించిఇచ్చెను. మేము నీవాళ్లమాత్రం విడిచేటందుకు బహరినాయకుడు అనుమానంచేసెను. అంతటకలిచినాయకుడు కోపంచేసి చెప్పినందున బహరిపాము నాయకుడు అనెగదా, సర్జానాయని వద్ద సోమనాథ అనేతమ్ముడుగవున్నది. అదిఇప్పుంచి నట్టుఅయితే పోయిన్నీవాళ్ల విడుస్తానని నిచెప్పినందున సర్జానాయనికిచెప్పి కలిచినాయకుడు సోమనాథ అనే గజ్జాన్నిఇప్పించినమీదట పోయిన్నివాళ్ల ఆదిచేసుకొని సమత్రంరాజ్యం విడిచి సర్జానాయనికి గుల్జాం యేనుగ వస్త్రపాత్రాలుఇప్పించి సలవుఇచ్చిపంపించినమీదట గుడిగుంటకువచ్చిరాజరికంయథాప్రకారంచేస్తూవుండగా, కొన్నిదినములకు సురపురములోవుండే మందిపాము నాయకునిమీద తిరుగబడి సమత్రం ఒకతట్టుచేరి తిమ్మనబ్బాట్లుఇంటికి చుట్టువేసిరితిమ్మ

న భూముల్లో పారిపోయి రాజా వద్ద వుండెను. ఇతని ఇల్లు దోచిరి గాని సాంత్రుమ్మను చెరలేను. ఇతని స్త్రీ చెరలేనందున అతని కూచూపెట్టి అశ్వత్థరాయని ఇల్లున్ను దోచి చౌక వుంచిరి. అతడు పారిపోయి రాజా వద్ద చేరెను. రాజు నగరు చుట్టు చౌకి కూర్చోని నందున తక్షణామందే సుడిగుంటకు కాగిదం వ్రాసి పంపించినందున సర్జా నాయకుడు బడకపు సుబేదారి కాంతరావు కృష్ణారావు వెంబడిని ౧౫౦౦ కాలిమంది ౧౦౦ గుఱ్ఱాలున్ను పంపించెను.

ఈరాజాను బసవరాజి నాయకుడు తన వద్ద వేదించుకొనెను. సర్జా నాయని మీద నిండా మమత చెయ్యసాగెను. యీ వత్తుం గ్రామం లోమ్ మునే దబళోలము కాంతమంది నిజము చేసుకొని తన మీద కృత్రిమం చేసిన జనాన్ని ౧౫౦ మందిని శిరచ్ఛేదనాలు చేయించి-నందున గ్రామం లోమందికి స్థితి మని భూముల్లకు స్వాతి శ్వాసం తప్పెను. కొన్ని దినములు సర్జా నాయని ఫౌజు వుంచుకొని ఆరిగిసల వున్నచ్చి సుడిగుంటకు పంపించిన మీదట తానున్ను ఫౌజు పెట్టి ఆమ్మని భూముల్లు సగరాజ్యలకు పంపించెను. అశ్వత్థరాయణ్ణి కిలచి నాయకుని స్వార్థంచేసిదారి తు టుంబము తో కూడా దేవదుగ్గానికి పంపించెను. సుబేదారి వెంకట్రావు సుభేమాతీరు బసవేళ్ళకి పంపించెను. కిలచి నాయకుడు నిండా ప్రబలుడు గనుక బసవరాజి నాయని తోచి ష్ఫితు వృద సాలబళ్ళా సుప్రధానత్వం ఇప్పించెను. కిలచి నాయకుడు చెప్పిన ప్రకారం సాలబళ్ళా వింబులా వుండె గనుక పదిహేను దినములు అక్కడ వుండి అన్ని కార్యాలు చక్కపెట్టి తన తట్టు నుంచి జగత్తాపి తిరుమలరాయణ్ణి వుంచి దేవదుగ్గానికి పోయెను.

సురపురం యందు సర్వప్రపంచం సాలబళ్ళాదై బసవరాజి నాయని దివమై మనవడ వకుండా వుండెను. గ్రామం యందు కొలుగాయిజ నంది నానాప్రబలం ఆయెను. కిలచి నా-
౩౬ యకుడు సాలబళ్ళా మీద అంతఃకరణం చేస్తూ వుండె గనుక సర్జా నాయకుడు తన రాజ్యా-
లో సరశెట్టి అనే మిరాశి న్ని అందుకు డు మ్మళ యల్లశెట్టి అనే గ్రామం ఇచ్చినందున సర్జా

సాహేబుయందు చాలా నిష్ట వుండెను. పాదిషా మళ్ళీ తానింకా స్నేహంచేస్తూ వుండెగను
క జగ్గన గట్టి అనే గ్రామం తీసుకొని వుంటే ఇవ్వగా ఆగ్రామం యధాప్రకారం పాదిషా మళ్ళీకు ఇ
ప్పించెను. ఉభయ సంస్థానాలకు మమతా పూర్వకంగా వుస్తా వుండెను.

తర్వాత కనకగిరి లో కనకప్పనాయకుకు లగ్నం అవుతా వుండగా ఉప్ప
కిన్నా అనే కారుకూనను పంపించినందున లగ్నం నిమిత్తం లక్ష్మమ్మ తోకూడ సర్జానాయ
కుడు కనకగిరికి పోయెను. రంగప్పనాయని దర్శనం అయిన పిమ్మట చాలా సంతోషపడి ల
గ్నం అయిన తర్వాత వకనెల వుంచుకొని వయోదు దస్తుల వస్త్రాలు గుర్రము ఇచ్చి పం
పించెను. ౧౧౭౧ ఫసలీలో కనకగిరి వారి చిన్నది కాటమ్మను సర్జానాయనికి ఇచ్చి వి
వాహం చేస్తాము అని నందున సర్జానాయకుడు సురపురానికి పోయి వివాహం నిమిత్తం
బహిరి పామినాయన్ని పిలిచినంతట ఆదే ప్రకారం వెనుక వుంచి వస్తాను అని చెప్పి పం
పించెను. వచనం ప్రకారం బహిరి పామినాయకుడు నూరు పాలబళ్ళ వచ్చి సర్జానాయనికి భే
టి చేసుకొని తాము వెంట కనకగిరికి పోవుటందుకు తరఫ తమది కాంతపో బాన్నపోలు
ల్లాకు మారుడు మొదలైన సామాను కితంవారి లోయేను గుర్రాలు ఇచ్చి సర్జానాయనికి క
నకగిరికి పంపించి తాము ఉభయులు సురపురానికి పోయిరి. సర్జానాయకుడు తనసమ
దాయం తాయమ్మ ఆదిగాస మస్తులను పిలుచుకొని కనకగిరికి పోయి లగ్నం చేసుకొనెను.

రంగప్ప నాయకుడు అల్లునికి వరదక్షిణా మొదలైనవి గుర్రాలు ఏను
గులు ఇచ్చెను. అక్కడ నుంచి సెలవు తీసుకొని గుడిగుంటకు వచ్చి రెండో దినం అంతమం
దిని పిలుచుకొని దేవదుర్గానికి పోయెను. కలిచినాయనికు మాతోశ్రీకు బ్బవమ్మను వివాహం చే
సుకొనెను. వరదుపచారం గుర్రం, గజం తోకూడ ఇచ్చెను. సర్జానాయకుడు నూరు కలియు
గకర్తుడు అని నట్టు గాతగిన వస్త్రపాత్రాలు అంతమందికి ఇచ్చెను. అక్కడ నుంచిగల

వుత్తేసుక వచ్చి గుడిగుంట ప్రవేశించెను. సురపురం సామినాయకుడు సమయం మీద దృష్టి
వుంచి కొన్నిదినములు సురపురములో కొన్నిదినములు దేవదుర్గములో వుంటూ వుండెను.
పోలబణ్ణా ప్రబలం వల్లయత్నం సాగక కాలహరణం చేస్తూ వుండెను. బహి
రి వద్దకి ఇతర కారుబారు జనం పోకుండా వుండెను. సాతానులు మట్టుకు వుంటూ వుండె
రి. యప్పటికి తిండిలేకుండా పోలబణ్ణకు వూంయుడు మొదలైనవారు పోలబణ్ణ తట్టువారు
సన్నిధానమందున వుంటూ వుండిరి. ఈప్రకారం నిర్బంధన అయినందున బహిరి నాయనికి
నిండా సంకటం అవుతూ వుండెను. యకటదికి అయిన స్వారి శికారికి పోతేవేం. పోలబణ్ణ
తట్టు నుంచి సమస్తము ఉద్ధతి చేస్తూ వుండెను. బహిరి నాయకుడు యవ్వరి అయిన ఆప్తం
సాపలు చుకొని మూళ్లోడిబెందుకు యత్నం చేకుండా వుండెను. సర్వకారుభారు పోలబణ్ణా
ల్లో అవుతూ వుండెను. దేవదుర్గం కేలిచి నాయకుని తట్టునుంచి తిరుమలరావు —.

౩౭. సురపురం గా[illegible]ల మీద చెప్పినది గ్రంథాల సారాంశం. వెంకట్రావు
సుమారు స్థాక నల్ల మెకెంజి సర్వేయరు జనరల్ గారికి సంవత్సరం -
— ౧మా పేంన వంబరు నెలలో వ్రాసినది —. ౨౮ పుటలు వ్రాయవేరు||

౩౮. విష్ణుపురాణావతారిక తెనిగించినది. శ్రీవిష్ణుపురాణం పద్యకావ్యం పీతాంబర బహి
రి పౌత్రుడైన రమప్ప నాయకుని పుత్రుడైన వామన్పనాయుని మీద చెప్పినది. ఆశ్వాసా
లు ౬. తాటాకుల పత్రాలు ౨౬౬. గ్రంథం. ౧౧౦౦ వుంటూ వున్నది. ఇందులో సారాం
శం ఆశ్వాసగర్భం... కందద్వాస్థాను వివరం. — గద్యం (శ్రీ) మదాదినారాయణాంకయణ
కటాక్షవీక్షణా ప్రారబ్ధ సహజ పాండిత్య ధుర్య నందవరపుత్రా వారికి నా తమ సగోత్రపవి
త్ర బుచ్చయార్య మాత్య పుత్ర నిఖిలబాతుర్ల సుబ్బయార్య ప్రణీతంబైన శ్రీమద్విష్ణుపు
రాణంబునందు మైత్రేయుండు పరాశరుం బ్రశ్నజేయుట. నతండు విశ్వామిత్ర కృత

ఇతర సత్త్రక్రతు ధురీణులందఱై యున్నత లీవిశిష్ట సన్నిధానంబునకు పృ
లస్ఫుటంబుగ దెంచి చెప్పిన విధంబున దుత్పత్తాము వాకరుణ చేసి నతిచినయది చెప్పెర, తొ
ల్లి యయమునా తీరమున నపురుకుత్సునకు దక్షాదులు బ్రహ్మోపదిష్టులై బలికినతెరంగు
నొకె రుంగించెద. వినుముని ప్రారంభించుటయును. వాసుదేవ వర్ణనంబును విశ్వోత్పత్తిస్థి
తిసంహారక్రమంబును ప్రధాన పురుష తత్త్వవిచారమును, పంచభూతోత్పత్తి ప్రకారంబు
ను. నండసృష్టియు, తిర్యగ్జనార్దనదర్శనలక్షణంబును, బ్రహ్మప్రభావంబును,
మనువంశానుచరితంబును, రుద్రసర్గంబును, నవబ్రహ్మోత్పత్తియు. దక్షకన్యాసంతాన
ప్రభావంబును, లక్ష్మీప్రశంసయు, దుర్వాసతీర్థాగమనంబును, ఇంద్రుడు దూర్వాససందర్శనం
బును, దుర్వాసుండింద్రునకు శాపంబిచ్చుటయును. బ్రహ్మేంద్రాదిదేవతాపమానంబు
ను. నారాయణస్తోత్రంబును, వాసుదేవుండు ప్రసన్నుండై పితామహేంద్రాది దైవతంబు
లకభయంబొసంగుటయు, క్షీరాబ్ధిమథనంబును, సురభి . . . . కల్పవృక్షాదిసంభవం
బును, ధన్వంతరిప్రభావంబును. నమృతోత్పత్తియు, మోహినీప్రభావంబును. దను-
పలాయనంబును, ఇంద్రుడు లక్ష్మిని నుతియించుటయు, రుద్రప్రకారప్రభావంబును,-
స్వాయంభువకథయు, ప్రియవ్రతోత్తానపాదజననంబును, ధ్రువసురుచిసంవాదంబు
ను, ధ్రువసప్తర్షిసందర్శనంబును, ధ్రువతపంబును, ఇంద్రవైక్లబ్యాతకంబును, నారాయణు
డు ప్రసన్నుండై ధ్రువునకు జననిసమేతముగా సంస్తుతస్థానంబిచ్చుటయు, ధ్రువసంతానప్ర
కారంబును, వేనుకథయు, పృథుచరిత్రంబును, ప్రాచీనబర్హి ప్రచేతస్సులజననంబును, తత్త
పోమహోత్సవంబును, హరిప్రసన్నుండై వారికి వరంబిచ్చుటయు. మహీరుహచ్ఛేదనంబును
ప్రాచీనబర్హిరూపసంవాదంబును. కండుప్రమ్లోచాపకర్షంబును, కండుతపంబును, మారి
షజననంబును, ప్రాచీనబర్హిస్సుల మారిషాపరిగ్రహణంబుటయు, పునర్దక్షోత్పత్తి-

యును, దక్షకన్యకాపత్యప్రభావంబును, విశ్వకర్మజననంబును, కశ్యపభార్యాపత్యాదిప్రశం
సయు, హిరణ్యకశిప, హిరణ్యాక్షజననంబును, హిరణ్యకశిపుప్రహ్లాదసంవాదంబును, ప్ర
హ్లాదబాధనంబును, నృసింహోత్పత్తియు, హిరణ్యకశిపుమారణంబును, ప్రహ్లాదసామ్రాజ్య
ముసు, తదపత్యప్రకారంబును, దైత్యదానవపతిత్వనియుక్తగంధర్వాదిజనప్రకారంబు
ను, దితికోపంబును, తత్తపంబును, కశ్యపువరంబును, ఇంద్రుఁడు దితిగర్భంబు సప్తప్ర
కారంబులఁ ఛేదించుటయు, భూభాగరాజస్థాపనంబును, నారాయణాత్మప్రభావంబు
ను, కౌస్తుభమణ్యాదిభూషణప్రశంసయు, తదభేదధారణంబును, వాసుదేవకథనప్రభా
వంబును, నగువేత త్రథలుఁగల ప్రథమాంశంబు సంపూర్ణం - శ్రీశ్రీశ్రీ - - - -

౨॥ రెండో ఆశ్వాసం॥ - గద్య॥ ఇతి శ్రీమదాదినారాయణకరుణాకటాక్షవీక్షణ
ప్రారబ్ధసహజపాండిత్యనందపురవరాధీశ్వర ఆశ్వలాయనసూత్ర గౌతమసగోత్రపవిత్ర
రంగయార్యపౌత్ర బుచ్చయామాత్యపుత్ర సుబ్బయార్యప్రణీతంబైన శ్రీమహావిష్ణుపురాణాం
బునందు భూభాగనిర్ణయంబును, సప్తసముద్రంబుల విభజనంబును, సప్తద్వీపంబుల విభా
గంబును, మేరుపర్వతకేసరాచలవిమర్శంబును, ద్వీపాంతరసంస్థానికసంస్థితిప్రకారంబును
నన్నిధ్రప్రముఖరాజపంక్తిపాలితద్వీపవిషయవర్షంబును, జంబూద్వీపఖండనవ
కసంస్థితనిఖిలవర్ణసంప్రదాయాచారవిధానంబును, భూర్భువాదికనిఖిలలోకవిభాగ
ప్రభావంబును, భాస్కరేందుగ్రహతారకామండలధ్రువసంస్థితశింశుమారచక్రని
ర్ణయంబును, భాస్కరప్రభావంబును, లోకాలోకగిరివిస్తీర్ణకథనంబును, ద్వీపద్వీపాం
తరనదనదీపర్వతప్రభావమహాత్మ్యంబును, భరతుండు సాలగ్రామంబునందు కురంగశా
బకమమతఁజేసి పునస్తద్రూపంబు నొందుటయు, పిమ్మట నతండు జాతిస్మరుండగుచు
౪౦ విప్రకులంబునందు బాడమటంతులు. సవ్వీరరాజు కపిలాశ్రమంబునకు బోవ బ్రాంతిగ్గా

సందర్శనంబునఁ జేసి తత్త్వకాంక్షియగుటయు, నిదాఘునకు ఋభుం డద్వైతసిద్ధి నాసం గుటయు, విప్రోపదేశంబునఁ జేసి సౌవీరుండపవర్గమార్గంబుఁ బొందుటయు, ననునే తత్కథలుం గల ద్వితీయాశ్వాసం సంపూర్ణం ॥ శ్రీ శ్రీ ॥

3. మూఁడో ఆశ్వాసం ॥ గద్య ॥ శ్రీమదాది నారాయణ కరుణాకటాక్ష వీక్షణా ప్రారబ్ధ సహజపాండిత్య వందపుర వరాగ్రహారిక గౌతమసగోత్ర పవిత్ర ఆపస్తంబసూత్ర రంగయామాత్య పౌత్ర బుచ్చయామాత్య పుత్ర సుబ్బయామాత్య ప్రణీతంబైన శ్రీమహావిష్ణుపురాణంబునందు భూతభవిష్యద్వర్తమాన కల్పంబుల విభాగంబును, మన్వంతరభేదంబులును, మనువుల స్థితియును, సప్తఋషుల ప్రకారంబును, మన్వంతరాధిపతుల వరుసయును, వేదవ్యాస మాహాత్మ్యంబును, ఋగ్యజుస్సామాథర్వ నిగమంబుల విభాగంబును, తద్విభాగశాఖాభేదవివరణంబును, యాజ్ఞవల్క్య ప్రభావంబును, శుక్లయజుశ్శాఖా విభేదంబును, సగరుండౌర్వునిం గూర్చి వర్ణాశ్రమాచారభేదంబుల ప్రశ్న జేయుటయు, వర్ణాశ్రమాచార ప్రకార నిర్ణయంబును, శ్రాద్ధకర్మ మాహాత్మ్యంబును, పితృదేవతా సంతుష్టి ప్రకారంబును, నగ్నప్రబోధంబును, శతధనూపాఖ్యానంబును నున్న తృతీయాశ్వాసం సంపూర్ణం ॥ ॥4॥ నాలుగో ఆశ్వాసం ॥ గద్య ॥ ఇతి శ్రీమదాది నారాయణ కరుణాకటాక్ష వీక్షణా ప్రారబ్ధ సహజపాండిత్య తుర్లపాడునంద్యపుర వరాగ్రహారిక గౌతమసగోత్ర పవిత్ర రంగయామాత్య పౌత్ర బుచ్చయామాత్య పుత్ర సుబ్బయామాత్య ప్రణీతంబైన శ్రీమహావిష్ణుపురాణంబునందు, వంశోత్పత్తియు, మనువువలన నిక్ష్వాకుప్రముఖరాజన్యులుద్భవించుటయు, సూర్యవంశకథనప్రభావంబునందు నిక్ష్వాకుకులజుండగు రైవతుండు పద్మసంభవుపాలికేఁగుటయు, వెంటనియున్న తండు భూమండలంబునకరుదెంచి రేవతిని యదువీరుబలునకొసంగుటయు, తత్తపము సరణంబునఁ జేసి భూమ

వంశప్రభవుండగు పురంజయుండాజి దితిజుల వలన పరాజయమందు దివిజులచ్యుత ప్రేరేపకులగుచు నతనిం దానిజవాహన వృషభరూపయగు - దేవేంద్రు మూపై యమ్మహాత్ముండెక్కి యసుర నిచయంబు బరిమార్చుటకు కకుత్స్థ సంజ్ఞనొందుటయు, శశాదప్రభావంబును మాంధాతృ జననంబును, సౌభరియను మునీంద్రుడు విశ్వకర్మ నిర్మితంబగు ప్రాసాదనిచయంబు లో కారాగారమా వాటుల పంచాశత్సంఖ్యలను మాంధాతృకన్యకల . . . యందైకంతు సామ్రాజ్యధురంధరుడగుటయు, పిమ్మట నతండు వానప్రస్థాశ్రమంబున్ జెందుటయు, సప్తపాతాళ కగర్భస్థుండగుచు గరసహితుండై సగరుండు వలచి కన్యాద్వయంబు బరిణయంబగుటయు నరవది వేల సంఖ్యలగు సగరకుమారులు కపిలుని తపోగ్నివలన భస్మంబుగావించుటయు గంగావతరణంబునం జేసి భగీరథుండు సాగరుల స్వర్గవాసులగావించుటయు, వసిష్ఠుశాపంబునం జేసి మిత్రసహుండనకు రాక్షసత్వంబు ప్రాప్తించుట, వాడు ద్వాదశాబ్దంబులు కల్మాషపాదసంజ్ఞనడవి జరించుటయు, ఖట్వాంగ దాసాఖ్యానంబును, పద్మనాభుండ నంతచక్రసంఖాంశల రామలక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నవ్యక్తులుగా నుద్భవించుటయు, సీతాపరిణయంబును, దశాననాది దనుజ సంహరణంబును, రామలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నుల వంశానుచరితంబును, భూసురాన్వయసమాప్తియు, ఇక్ష్వాకునందనుడగు నిమి గురుశాపంవలన్ విదేహత్వంబు ప్రాప్తించుటయు, నిమిక్రోధంబునం జేసి వసిష్ఠుండు మైత్రావరుణి పేర్వరూపంబు. . . . యందా విర్భవింపుటయు, చంద్రుడు గురుపత్నిన మ్రుచ్చిలించుటయు. బుధజన్మంబును, యయాతిప్రభావంబును, యదుదుర్వసా - పూరుప్రుల జననంబును, యదువంశంబునం అచ్యుతాంశుండగు శ్రీకృష్ణుండు శమంతకంబువలన ప్రాప్తంబగు నింద పాయుంచి సత్యభామ జాంబవతులం బెండ్లియాడుటయు, శతధన్వహననంబును, నక్రూర పునరాగమంబును, దేశక్షామనివృత్తియు, యుధిష్ఠిరాది రాజన్య

ప్రభావంబును, నిఖిలస్త్రీయాం హాస్తి ప్రకారంబును నున్నది చతుర్థాశ్వాసం సంపూర్ణం-

గా॥ అంటు దో ఆశ్వాసం॥ గద్య॥ ఇతి శ్రీమదాదినారాయణ కరుణాకటాక్ష వీక్షణాస్త్రాలబ్ధ సహజ పాండిత్య చాతుర్య నందపుర వరాగ్రహారీక గౌతమస గోత్రపవిత్ర బుచ్చయామాత్య పుత్ర సుబ్బయార్య ప్రణీతంబైన శ్రీమహావిష్ణుపురాణంబునందు యదువంశప్ర [illegible] శంసయు, భూమి గోరూపంబున బ్రహ్మ జని దుష్టభారాపహరణంబు సకుపి [illegible]

41 మహాప్రముఖ... లల ప్రార్థింపుటయు, వారు క్షీరాబ్ధి కడకు జని హరిం బ్రార్థించుటయు, బ్రహ్మాదిప్రముఖులకు మహావిష్ణుండు యభయంబొసంగుటయు, వసుదేవ వివాహంబును, కంసుండు రోషంబున దేవకిని జంప నుద్యోగించుటయు, శూరసేన ప్రార్థనంబును, కంసుడు దేవకి గర్భషట్కంబు ఛేదించుటయు, విష్ణుండు యోగనిద్రను నియోగించి దేవకి గర్భంబు రోహిణి గర్భంబునందుంచుటయు, బలదేవ జననంబును, శ్రీకృష్ణజన్మంబును, వసుదేవుడు శ్రీకృష్ణునింగొని పోయి నందాంగన శయనంబు జేర్చి మెగని యోగనిద్రం గొని వచ్చుటయు, కంసుండు యోగనిద్రా వధనంబు జేయ నుంకించుటయు, యోగనిద్రాప్రభావంబును, పూతనా మారణంబును, శకటాది పరిత భంజనంబును, గోకులబృందావనప్రవేశంబును, శైశవక్రీడా ప్రభావంబును, గోపాలకత్వంబును, తాలవనవిహారంబును, గర్దభాసుర వధంబును, ప్రలంబభేదనంబును, ఇంద్రదేవతారాధనంబును, కృష్ణువైభూతకంబును. ఇంద్రకోపంబును, గోవర్ధనోద్ధరణంబును, కృష్ణేంద్రసందర్శనంబును, కాళీయాహి మర్దనంబును, కృష్ణశౌర్యప్రభావంబును, కృష్ణగాన విశేషంబును, గోపికాగమనంబును, కృష్ణుండు గోపికల గూడియుండ భావించి వంచనంబు గావించుటయు, యమునావర్ణనంబును, రాసకేళి మహోత్సవంబును, అరిష్టకాసుర వధంబును అక్రూరాగమనంబును, నక్రూరునకు కృష్ణుండు యమునాజలంబునందు విశ్వరూపంబు జూపుట

యు. రామకృష్ణులక్రూరునిం గూడి మధురకుం బోవుటయు. రజకమారణంబును, పుష్పలావి
కభక్తియు, శ్రీకృష్ణుండు కుబ్జను రంజనగావించుటయు. చాణూర ముష్టికయుద్ధంబును
కువలయాపీడ మారణంబును, చాణూర ముష్టిక మారణంబును, కంసవధయును, ఉగ్రసే
న పట్టాభిషేకంబును, ఇంద్రుండు ఉగ్రసేనునకు సుధర్మ నొసంగుటయు, రామకృష్ణులు సాందీ
పుని దర్శించి విద్యాగ్రహణంబు చేయుటయు, జరాసంధ కృష్ణయుద్ధంబును, జరాసంధప
లాయనంబును, కాలయవనుడు కృష్ణునిపై యుద్ధంబు జేయ జనుదెంచుటయు, ద్వారకాపు
ర నిర్మాణంబును, ముచికుందుచేత కృష్ణుండు కాలయవనుం జంపించుటయు. ముచికుంద
సంరక్షణంబును, బలుండు నందగోకులంబునకుం జని గోపికలం గూడి యమునాజలంబున
విహరించుటయు. రుక్మిణీపరిణయంబునకు శిశుపాలప్రముఖ నిఖిల రాజలోకంబరు
దెంచుటయు, వారల పలాయనంబు గావించి కృష్ణుండు వైదర్భిని రాక్షసవివాహంబున నా
ని వివాహంబు గావించుటయు, ప్రద్యుమ్న జననంబును, శంబరహననంబును, అష్టమహి
షీపరిణయంబును, నరకాసుర మారణంబును, అదితికుండల పునరర్పణంబును, పారిజా
తాపహరణంబును, కృష్ణేంద్రయుద్ధంబును, కృష్ణుండు సురపతిం బ్రోచుటయును. పారిజా
తంబు గొని శ్రీకృష్ణుండు సత్యభామాసమేతుండై ద్వారవతిం జేరుటయు, కృష్ణపుత్రపౌత్ర ప్ర
కారంబును, బలుండు ద్యూతంబున రుక్మిం బాధించుటయు, చిత్రరేఖా ప్రభావంబు
ను, అనిరుద్ధ బాణకన్యకా సంభోగంబును, అనిరుద్ధబంధనంబును, నారదుండు ద్వారకకరు
గుదెంచి కృష్ణప్రభృతి యాదవులకనిరుద్ధ వృత్తాంతం బెరింగించుటయు, కృష్ణుండు నిఖిలబ
లసమేతుండై బాణనగరంబునకరుగుదెంచుటయు, కృష్ణమాహేశ్వరుల యుద్ధంబును, బా
ణబాహుచ్ఛేదనంబును, శివుండు వేడుకొనుట కృష్ణుండు బాణునిం బ్రోచుటయు. పౌండ్రకమా
రణంబును, కృత్యాప్రకాశంబును, సుదర్శన శౌర్యంబును, కాశీనగర దగ్ధంబును, బలభద్రమాహా

త్తంబును, బలుండు కరినగరంబున గలంప నుద్యుక్తుండై సాంబును పత్నీయుతుగా దెచ్చుటయు, వి
భేదవావర వానరంబును, విప్రశాపంబున యాదవులు జాలింయుటయు బలపవాతుండై
కృష్ణుండు ప్రాక్తన విష్ణుస్వరూపం బొందుటయు, మహామితాస్వావతార వర్ణనంబును, క
ల్యాగమనంబును, కలికృష్ణ షోడశ సహస్ర స్త్రీకంబు గాని పోవక కేటులు బోధికి సవాంపక
తాపంబునొందుటయు, నర్జునుండింద్రప్రస్థంబునందు వజ్రు రాజుగానభిషేకింపజేసి
వేదవ్యాసుకడ కరుగుదెంచుటయు, వ్యాసోపదేశంబునర్జేసియుధర్. . . . ధర్మరాజున
కు వృత్తాంతం బెఱింగించుటయు, పాండవావతారస దూష్యంబును, పరీక్షన్నృపాలరాజ్యాం
బును నన్నది కథలుంగల పంచమాంశం సంపూర్ణం. ౫.

౬॥ ఆరో ఆశ్వాసం॥ గద్య॥ ఇతిశ్రీమదాది నారాయణ కరుణాకటాక్షవీక్ష
ణా ప్రారబ్ధ సహజపాండిత్య నందవరవంశ్య వారకయార్వ్యాయన సూత్ర గౌతమసూ
త్రపవిత్ర రంగయామాత్యపౌత్ర బుచ్చయార్యపుత్ర సుబ్బయార్యప్రణీతంబైన శ్రీమహా
విష్ణుపురాణంబునందు ప్రళయంబుల ప్రశ్నయు, కలిధర్మప్రకారంబును, నైమిత్తికప్ర-
సంచరాత్యంతిక స్వరూపనిర్ణయంబును, మహాతత్త్వప్రచారంబును, కేశిధ్వజ శాంతి
కోపాఖ్యానంబును, వశిష్ఠతత్త్వనిర్ణయంబును, సర్గప్రతిసర్గ వంశమన్వంతరాఖ్యానంబు
ను నిఖిలఫలశ్రుతిప్రభావంబును, హరిస్తోత్రంబును, ననేక విశేషంబులుంగల షష్ఠాం
42 శంబు సంపూర్ణం. ౧౦॥ భాగవత పురాణం ఆంధ్రభాషయా. పీతాంబర బహిరి పౌత్రుడు
న్ను, రమణప్ప నాయకుని పుత్రుడైన సామినాయకుని మీద చెప్పినది. తాటాకుల ప్రతా
లు ౧౨౬. ఆశ్వాసాలు ౨కి గ్రంథము ౩౦౦౦ ఇందుకు వివరం సారాంశం కింద వ్రాస్తాము.

౧॥ ఆశ్వాసం॥ గద్య॥ ఇతిశ్రీమద్రాజగోపాలకృష్ణకరుణాకటాక్ష
లబ్ధపాండిత్య ధుర్యాన వరతావని మండలాఖండ సామ్రాజ్యధౌరేయ స్వపసమర్థతా

కృత పటు హాధగంధగజారావ విపరీత పతనత్రయాతిల్లికాధిశదుందుభిధ్వానకోలాహల
హామమధ్వజాంకకనకదండీకృత హరికలశీకృత సంచిపితప్రతాపకీర్తిప్రభావ కౌసలవంశ
పయఃపారావారరాకాసుధాకర పీతాంబర నాయక పౌత్ర రమాభూపాలక పుత్ర లక్ష్మమాం
బగర్భశుక్తిముక్తాఫల రాఘవభూనాయకాభిధాన సౌందర్యజిత సుమసాయకప్ర
శౌరి సామి నాయక ప్రణీతంబైన శ్రీమహాభార్గవ పురాణంబునందు బదరికాశ్రమమం
దు నారాయణుండు నరుండు బ్రహ్మజ్ఞ్యయుటయు, పరమపద వర్ణనంబును, వాసుదేవ
ప్రభావంబును, లక్ష్మీప్రశ్నంజేసి నారాయణు సమదివలన సనేశాదులంశరూపంబుల
బొందమనుదర్శింపుటయు, కాసారభూత మహదాహ్వయ సంజననంబును, తత్ప్రసం
న్నుండగుచు భగవంతుండు తదుపదేశకుండగుటయు, వాసుదేవుండు మహామునుల-
గూర్చి నిఖిలప్రాణులకు వాత్సల్యసంతోషంబుపదేశంబుగా వింపుమనుటయు, తత్ప్రసా
దంబున వారలటు వనేనేశేయుటయు, తదనుమతింజేసి వారు తీర్థాటనంబు సేయుట
యు, వ శార్ఙవంబున నాకలంబె- రు మువ్వురుం గూడుటయు, వారిభక్తికి లయుక్తా
రకు భగవంతుండు ప్రత్యక్షంబగుటయు, నమ్మహాఋషులు హరింగూర్చి మానసపూ
జగావించుటయు, తదాజ్ఞ బొంది వారు నారాయణాశ్రమంబు నేతెంచుటయు-
తత్త్రహా మహత్త్వంబును, బ్రహ్మైక్యలయం తకంబును, సరోభూత మహదాహ్వయు
లు సకల పుణ్యక్షేత్రంబులు సేవించి నీలాచలంబునందు జగన్నాథునబ్బి వణించుట
యు, ననునేతత్ప్రభావంబుగల ప్రథమాశ్వాసం సంపూర్ణం॥—.

॥౧॥ శం. తో ఆశ్వాసం॥—. ఇతిశ్రీరాజగోపాలకృష్ణ కరుణాకటాక్ష వీక్షణా
లబ్ధ సాంద్రత్వధుర్యాన్వ శతావని మండలాఖండ సామ్రాజ్యధౌరేయప్పుస మదర్థితాకృత పటు
హాధగంధగజారావ విపరీత పతనత్రయాతిల్లికాధిశదుందుభిధ్వానకోలాహలహామమ-

ధ్వజాంక కనకదండ ఛత్ర, నిరర్థక కలశ కృత సందీపిత ప్రతాపక తీవ్ర ప్రభావ కోసలవం
శ పయఃపారావార రాకాసుధాకర సౌందర్యజిత సుమసాయక బలారి సామ సాయకప్ర
ణీతంబైన నవ్యప్రభా గర్వ పురాణంబునందు తాసార భూత మహదాశ్చర్యములు పురుషోత్తమ
క్షేత్రంబు బాసియు నుత్తమంబు శ్రీశైలంబున కరుగుదెంచుటయు, నందలి భక్తితో
ధర్మంబుకై దధి వసింప నమ్మహోత్సవులు కుత్రవేంకటాచలాధీశ్వరుండు ప్రసన్నుండగుట
యు, అనంతరం భావారలు హస్తిగిరి సుందరశోయుటయు, కాంచీరాజా భయప్రదం
బును, మహారాజోత్సవ మంత్రహారంబున మ్మహా పతిశత్రు జయంబు గాంచుటయు, మన్నరుశ్రీ
రంగంబు ప్రవేశించిత త్వ్యమిదర్శనంబు చేసి మున్నరు కావేరీతటంబున నదధి వసించుటయు
కృష్ణుడు క్షేత్రయునకు మరువాంబు సంగుటయు, బాలభరాజనత కవ్వకా పరిణయంబును స
రోవము నిప్రముఖులు సకలలోకతీర్థాటనంబు గావించుటయు, భక్తి భక్తి సారుజననంబును
తత్త్వ హామహాత్వంబును, ఉత్కృష్ట జననంబును, యోగవిద్యామహిమంబును, భగవద్గా
పవ్యాతియు, సిద్ధుండు భక్తిసారామృతంబు శోభించుటయు, భక్తిసారు నకు భగవంతు
డుద్వైత - త్రికవాసంగుటయు, నమ్మహోత్సుండు ముమ్మరకారంబియందధి వసించుటయు,
నను నీతత్కథలుంగల ద్వితీయాశ్వాసం సంపూర్ణం ॥—.

3 మూడవ ఆశ్వాసం ॥ సద్గుణ శ్రీ రాజగోపాల కృష్ణ కరుణాకటాక్ష వీక్షణాలబ్ధసాం
ద్రప్రధమ్యాన వరతావని మండలాఖండ సామ్రాజ్య ధౌరేయప్పన మధ్య తాకృత పటవాధాం
ధకారావ నిపరిత పతవత్రయం ఢిల్లీ రాధీశదుర్ధుర బద్ధ్యాన కోలాహల హానుమధ్వజాంక
కనకదండ ఛత్ర నిరర్థకలశకృత సందీపిత ప్రతాపక తీవ్ర ప్రభావ కోసల వంశ పయఃపారావా
రరాకాసుధాకర సౌందర్యజిత సుమసాయక, బలారి సాయక ప్రణీతంబైన నవ్యప్రభా
గర్వ పురాణంబునందు భక్తిసారుం గూర్చి కృష్ణుండు భక్తి చేసి సుస్థాపనాసించు

టుటయు, ఆ విప్రశ్రేష్ఠుండు చోళరాజును మతింపజేయింపుటయు, ఆ విప్రశ్రేష్ఠుండు గురుసమేతుం

డగుచు సకలదైవతోద్దిష్టంబుగా దేశాంతరంబు సనుటయు, చోళమహీపాలు ప్రార్థ

నంబు నంగీకరించి విప్రశ్రేష్ఠభక్తి... సకలదేవతాసంఘంబులతో వెంటియరు స్వధామంబు ప్రవే

43. శించుటయు, భక్తిసారుండు భగవత్ప్రార్థనంబు గావించుటయు, విప్రుండు ధ్యానంబున భక్తిసా

రు నత్రపూజ గావించుటయు, విప్రుల కోపంబును, భగవద్దర్శనంబును, భక్తిసారానుగ్రహం

బును, కారినాథనాయకితపంబును, భగవదనుజ్ఞను జేసి వారింటు విష్వక్సేనాంశ

జాతుడైన శఠగోపముని సమర్చించుటయు, భగవత్పాదప్రభావంబు నంజేసి పరాంకుశమ

హీంద్రుండు దివ్యప్రబంధంబుల జేసి వారియవతార విగ్రహంబుల నాకర్షించుట

యు, క్రమ్మర వాని నిజధామంబునకంపుటయు, శఠగోపుండు బహుమహోరువాకో

లను బాసుండగుటయు, మధురకవి జననంబును, తపోనిష్ఠుండగు మధురకవి పరాంకు

శసందర్శనార్థంబరుగుదెంచుటయు, పరాంకుశులు మధురకవికనుగ్రహంబొసంగుటయు

భగవంతుండు ప్రసన్నుండగుచు పరాంకుశులకు వరమొసంగి నాసంగుటయు, శఠ

కోప మునీంద్రులు మధురకవి సహితులగుచు నిజనివాసంబున నుండుటయు, భగవంతుం

డు ప్రసన్నుండగుచు పర్యాపనేవైదునేత తథలుంగల తృతీయాశ్వాసం సంపూర్ణము—

४५ వాలునోళ్ళ ఆశ్వాసం— ఇతి శ్రీరాజగోపాలకృష్ణ కరుణాకటాక్ష వీక్షణాల

బ్ధసాంద్రధుర్యానవరతావని మండలాఖండ సామ్రాజ్యధౌరేయ స్వప మర్థతాకృతపటవా

ధకాంధకారావవిపరీత పతనక్రియా ఢిల్లీనాథ నదుండు బద్ధ్యావకోలాహల వాదుమధ్య-

జాంకకనకదండీకృత వీరకలశీకృత సందీపిత ప్రతాప కీర్తిప్రభావ కోసలవంశ పయః

పారావారరాకాసుధాకర సౌందర్యజిత సుమసాయక బిరిదాంక నాయక ప్రణీతంబైన

శ్రీమహాభాగవత పురాణంబునందు కులశేఖర ప్రాదుర్భావంబును, రాజపుత్రులు చైత్ర

వృలయద చొక్కాగము గల్పించుటయు, కులశేఖరుని పథంబును, తన్మహీపతికి నారాయ ణుండు ప్రసన్నుండగుటయు, భగవద్గుణానుకీర్తనంబును, వేళా విహారంబును, కులశేఖరుం డు రామాయణ కథాశ్రవణంబునం జేసి దశకంఠునందు కోపంబు చెల్లపాలుంటు — హేమా గమధ్యంబున వాసుదేవుండు తనికి ప్రసన్నుండై పుష్పకంబున కులశేఖరుని యుదాని పరమ పదంబునకు గోసముటయు, పద్మనాభకం — కోత్పత్తియు బ్రహ్మేంద్రాది పురాణములు లక్ష్మ నికీర్తించుటయు, శాండిల్య శాస్త్ర రంగంబున కరుగువేడ పరశి మధ్యంబునం పతిక- మలాకరంబున కాంగజాతయగు కన్యయంగాని పుత్రిభావంబున తన భార్యకొసంగుట యు, పద్మనాభకన్యా వర్ణనంబును, పురంగభ తత్పితామహేంద్రు కాసార రంగ ప్రభృతిగు లాపవాతుండగుచు పాండ్యనగరంబునకే తెంచి పద్మనాభకన్యకం బాణిగ్రహణంబు జేయుట యు నను నేతత్కథలుం గల చతుర్థాశ్వాసము సంపూర్ణము —.

7u పంచమ ఆశ్వాసం — ఇతి శ్రీరాజగోపాలకృష్ణ తరుణాక బాక్యవేష్టా లబ్ధ శాంతి ప్రధుర్యాన వరతావనీమండలాంబఖండ సామ్రాజ్య ధౌరేయ స్థ్యసమర్థితాక్షతప టహాధరాంధకారావిపరీత పతనక్రియా ధిల్లికాధీశ దుందుభి ధ్వాన కోలాహల హను మధ్వజాంకిత నకరదండ స్వీకృత వీరికలశ క్రృత సందీపిత ప్రతాప కీర్తిప్రభావ, కౌసలవం శపయః పారావార శారదా సుధాకర సౌందర్య జిత సుమసాయక బహిరి హామినాయక ప్రే రితంబైన శ్రమవరో భార్గవ పురాణంబునందు, మునిశౌనకు జనసంబును, నతండుకా వేరీతటంబునందు మనోహరంబగు గానంబు జేయుటయు, లక్ష్మీవాక్యంబున జేసి రం గనాథ తరీము నివాపదు రప్పించి సాంయు ప్నంబూసంగుటయు, భక్తాంఘ్రిరేణు జన్మంబు ను, నమ్మవారోత్సవ నిహా ధ్వైతాంగ్యంబును, లక్ష్మీనారాయణ సంవాదంబును, నారాయ ణాను మతంబునం జేసి వైశ్యకులంబునందు దేవదేవి ఉద్భవించుటయు, దేవదేవి

శాయణాముని తీరవింపుచుటయు, శ్రీరంగవిభుండు నారాయణ మునికారదేవదేవికర
త్నకభూషణంబిచ్చుటయు. మునివిందాప హారణంబును, హరిస్తోత్రంబునునన్నది పం
చమాశ్వాసం సంపూర్ణం.

౬॥ ఆ ౬ వ ఆశ్వాసం॥ గద్యం॥ ఇతిశ్రీరాజగోపాల కృష్ణకరుణాకటాక్షవీక్షా
లబ్ధపాండిత్య ధురీణ నవరత్నావని మండలాఖండ సామ్రాజ్య ధౌరేయ స్వస మర్థ తాళ్ళప
టవార్ధగాంధకాకాశ విపరీతపతనక్రియాతిల్లికాధీశదుందుభిధ్వాన కోలాహల హను
మద్ధ్వజాంకక నకదండీకృత హరికలశీకృత భూతసందీపి తప్రతాప కీర్తిప్రభావకోసల
వంశపయఃపారావార రాకాసుధాకర పీతాంబర నాయక పౌత్ర రమణాంభాపాలక పుత్ర-
లక్ష్మమాంబాగర్భ శుక్తి ముక్తాఫల రాఘువభూనాయకాభిధాన సౌందర్య జితసుమ
సాయక, బహూఱి హామనాయకప్రణీతంబైన భార్గవ పురాణంబునందు విష్ణుచిత్తు
జననంబును, నతడారామరక్షణంబు నంజేసి స్వామికి పుష్పమాలాకైంకర్యంబు చేయు
టయును, విష్ణుచిత్తులకు తులసీవనమాల భూదేవి గోదా స్వరూపంబున కన్యకయై
ప్రాదుర్భవించి ప్రసన్నయగుటయు, నతండు శ్రీహరంబునకు కాని చని యాంకన్యక
నుభార్గవ సహితుండై పోషించుటయు, నాయమరంగ స్వామియందు ప్రతింజేసియ
చా స్వరూపంబులరిగిన నతండు సకలక్షేత్రంబులయందు నెలకొన్న విష్ణునామంబుల
న్నుతనమహోత్సవంబు చెప్పుటయు ననుకథలు గల షష్ఠాశ్వాసం సంపూర్ణం — — ..

౭॥ ఏ ౭ వ ఆశ్వాసం॥ గద్యం॥ ఇతిశ్రీరాజగోపాలకృష్ణకరుణాకటాక్ష వీక్ష
44. ణాలబ్ధపాండిత్య ధురీణ నవరత్నావని మండలాఖండ సామ్రాజ్య ధౌరేయ స్వస మర్థ తాళ్ళప
పటవార్ధగాంధకాకాశ విపరీత పతనక్రియాతిల్లికాధీశదుందుభిధ్వాన కోలాహల హ
నుమద్ధ్వజాంకక నకదండీకృత హరికలశీకృత భూతసందీపితప్రతాపకీర్తి ప్రభావ:

కౌశలవంశపయఃపారావార రాకాసుధాకర పీతాంబరనాయక పౌత్ర రమాంబా
పాలక పుత్ర లక్ష్మమాంబ గర్భశుక్తిముక్తాఫల రాఘవభూనాయకాభిధాన సౌం
దర్యాజిత సుమసాయక, బహారిపామ నాయక ప్రణీతంబైన శ్రీభార్గవపురాణంబు
నందు గోదాసతీ విరహంబును, విష్ణుచిత్తుండు శ్రీరంగంబునకరుదెంచి శ్రీరంగనా
థుం బ్రార్థించుటయును, సమ్మదమ్మునుభావుండు సపరివారంబుగా ధన్విపురంబునకుం
బోయి, విష్ణుచిత్తులకన్నియం పరిణయంబు గావించుటయు, పరకాలజననంబును,
కుముదవల్లీవివాహంబును, చోళమహీకాంత పరాంతక సంగరంబును, పరకాలుండు
స్వయోపాయార్జిత విత్తంబు సంజేసి నిరంతరంబు వైష్ణవారాధనంబు సలుపుటయు
రంగస్థలసగోపుర ప్రాకార నిర్మాణంబును, శత్రుమోక్షప్రదానంబును, త్రికవిమత
విభవంబును, విష్ణుతత్త్వ-- ..తంబును నను కథలంగల సప్తమాశ్వాసం సంపూర్ణము

~~శ్రీశ్రీశ్రీ~~. — శ్రీశ్రీశ్రీ —.

Lb 17/5/43.

Restored ... కే. ...
3-8-43